

Obsah:

Editorial	2
Plánované akce	3
Společenská kronika	
Jubilanti (6/2018 - 11/2018)	3
Jubilant Dušan Holý	4
Na zdraví Jirko	7
Verča Divišová a kulatiny...	9
Vzpomínka na pana „řídícího“	12
Eště svatba nebyua	14
K inspiraci (aj poučení)	
F. Kašník k vývoji lidové kultury na Podluží II.část	15
Z Veselí do Bojkovic –V. část	18
Ještě jednou o Žitkovských bohyních	22
Povídání o životě na Žitkové I.	23
František Sušil, lidová píseň a Morava	27
Ze Slováckých pověstí – Obživnutá nevěsta	29
Folklórní (i jiné) akce	
Oharková beseda u cimbálu	32
Víkendové soustředění tanečnicků	33
Tradiční košť pálenek	35
Flóra a fauna Dunajovických kopců	39
Na květnové besedě se slavilo ve velkém	43
Pocta P. Františku Sušilovi	44
Ohlasy	50
Jak jsem prokaučoval Vasaloppet 2018	52
Fotoreportáž z akcí	55
Receptář	59

Editorial

Vážení a milí čtenáři,

Když se po vydání minulého čísla Krúžkozoru sešla redakční rada, uvažovali jsme o náplni tohoto, ale i dalších čísel našeho časopisu. Byli bychom rádi, kdyby Krúžkozor nadále zůstal zrcadlem našeho Krúžku, ale také aby Vás, čtenáře, obohacoval znalostmi o naši vlasti, zejména v oblasti lidové kultury, které se činnost Krúžku věnuje.

Proto je do každého čísla zařazena rubrika „K inspiraci (aj poučení)“, která i nadále bude obsahovat tematicky zaměřené články k jednotlivým okruhům otázek dotýkajících se naší činnosti. Necht' Vás to zaujme a popřípadě inspiruje k hlubšímu poznávání lidové kultury obecně, ať již v poznání moravské krajiny a historie, zejména té, která se týká Krúžku, či v rozšiřování obecných znalostí o folklóru.

Do tohoto vydání je ze stejného důvodu zařazeno pojednání o osobnosti F. Sušila, od jehož úmrtí uplynulo 150 let, dále článek objasňující vývoj tance na Podluží a také texty týkající se Moravských Kopic. Již tradičně zde najdete fotografie a příspěvky krúžkařů zabývající se činností Krúžku a vztahující se k aktuálním výročím, které oslavují jak aktivní krúžkaři a čestní členové Krúžku, tak folklórní osobnosti obecně. Samozřejmostí je i informační servis k budoucím akcím Krúžku a jeho přátel.

Členům Krúžku, čtenářům a fandům Krúžkozoru jsme vděční za dodané podklady, články a fotografie, bez nichž bychom nemohli sestavit kvalitní vydání časopisu. Doufáme, že tomu tak bude i nadále. Nezbyvá mi, než Vám popřát pěkné chvíle s naším Krúžkozorem, plné čtenářských zážitků.

*

Mirek Dostál

Plánované akce

Plán besed u cimbálu od června 2018 do října 2018 (všechny v Klubu MK, Vlhká 21):

- 13.6. beseda u cimbálu
- 19.9. beseda u cimbálu
- 17.10. beseda u cimbálu
- 21.11. beseda u cimbálu

Plánovaná vystoupení :

- 24.6. vystoupení mužského sboru, muziky a chasy v hlavním pořadu ve Strážnici, tam též vypravuje Krúžek „folklórní vlak“.
 - 29.7. účast MS na setkání Čechů a Slováků na Velké Javořině
 - 22.11. oslava 110 let Slováckého krúžku v Brně v KD Rubín
- V jednání je účast Slováckého krúžku na MFF Brno 2018

Termíny dalších akcí nejsou ke dni uzávěrky známa budou zveřejněny na stránkách Krúžku: <http://www.kruzek.cz>

Společenská kronika

Jubilanti (červenec 2018 – listopad 2018)

<i>měsíc</i>	<i>oslavenec</i>	<i>věk</i>
srpen	Helena Kubicová	70
	Ing. Jarmila Davidová	85
	Ing. Jan Tolar	75
říjen	PhDr. Jiřina Lacinová	70
	Hana Macháčková	60
listopad	Ing. Jan Emmer CSc	80
	Dr.Ing. Mgr. Miroslav Lejsek	70
	Miroslava Žajdlíková	70

Blahopřejeme !

Jubilant Dušan Holý

V měsíci dubnu t.r. se dožil významného životního jubilea čestný člen našeho Slováckého krúžku prof. PhDr. Dušan Holý (nar. v Hrubé Vrbce 25.4.1933). Věřím, že všichni členové SK dobře vědí, o koho se jedná, a tudíž považují za zbytečné, abych se ve svém příspěvku pokoušel o sestavení nějaké celoživotní vizitky. To je práce pro jiné, mnohem povolanejší odborníky.

Jelikož jsem však měl možnost (a velmi si toho vážím) dostat se s oslavencem do osobního kontaktu, chtěl bych zde zavzpomínat na některé společně prožité zážitky. Nejraději vzpomínám na spolupráci při shánění finančních prostředků na vydání knihy „Mezi paletou a písni“ o malíři Antošovi Frolkovi, kterou ze strojopisu MUDr. Antoše Frolky redakčně zpracoval a k vydání připravil D. Holý za pomoci své manželky Ludmily (vydalo nakl. HOST, r. 2000). D. Holý totiž měl knihu připravenou k vydání několik let,

*prof. Dušan Holý s manželkou Ludmilou při nedávné oslavě narozenin
foto dodal M. Hebron*

ale vzhledem k zásadním změnám v tehdejší porevoluční ekonomice byl problém vydání knihy profinancovat. Při jedné z návštěv s J. Homolou u D. Holého ještě v jejich starém bytě na Orlí se Dušan zmínil o tomto problému. Shodli jsme se, že by byla velká škoda, aby taková kniha zůstala v šuplíku, nehledě na to, jak velký kus práce na knize manželé Holí odvedli. Závěr byl, že se společně pokusíme peníze na vydání knihy sehnat. Podporu jsme našli především u folklórního aktivisty Jožky Matyáše z Frolkova rodiště Kněždubů a jeho prostřednictvím u kněždubského starosty. Ani se mi nechce věřit, že už je to více než 18 let, co jsme vykonali několik „spanilých“ jízd na Slovácko (některých se s námi zúčastnil také významný krúžkař Jaromír Nečas) s cílem uskutečnit tři benefiční koncerty na podporu vydání knihy. První se konal v Kněždubě (vystoupil zde také MS Slováckého krúžku), druhý v Kyjově a třetí ve Staré Břeclavi. Zvláště první dva koncerty byly velmi úspěšné jak co do programu, tak ekonomického výsledku. Důležitým krokem, který velmi přispěl k získání potřebné finanční částky na vydání knihy, bylo vyzálohování objednaných knih ze strany OÚ v Kněždubě a z okolních obcí. Po formální stránce finanční toky probíhaly přes účetnictví našeho SK, pro který měla nakonec účast v tomto projektu i nezanedbatelný finanční efekt. Při cestách do Kněždubů jsme se vždy na zpáteční cestě zastavovali v Blatnici pod Sv. Antonínkem u Dušanova kamaráda a výborného vinaře Slávka Kuřiny (dnes už je bohužel „na pravdě Boží“). Tam se bohatě pokoštovala Slávkova skvělá vína zajídaná vlašskými ořechy, a jak už to v takové pěkné společnosti bývá, pěšnička na sebe nenechala dlouho čekat. Jaroš Homola dodnes nemůže zapomenout zvláště na vynikající sylván zelený, jaký dle jeho slov od té doby nepil. Já jsem sice jako řidič koštovat nemohl, ale vždy na mě bylo pamatováno nějakým dobrým vzorkem s sebou domů. Velmi příjemné byly i návštěvy u Dušanových dobrých přátel, rodiny Ševečkovy v Kuželově. Zde byla vždy po ruce štamprlka domácí slivovičky a paní domu mívala na stole misku „hruškových kroužek“

a sušených karlátek. Při jedné z cest jsme navštívili v Lipově také MVDr. Juru Prachaře, kterého se Dušan pokusil přemluvit k vystoupení na benefici v Kněždubě, bohužel však marně. Jura už se v té době vzhledem ke zdravotním problémům stáhl z veřejného vystupování.

Koncert v Kyjově organizačně zajišťoval Jura Petřů ve spolupráci se členy MS Slováckého souboru Kyjov. Pozvání k účasti tehdy přijal a přijel zazpívat také Podlužák Jožka Černý.

Na Podluží se organizace benefice ujali bývalí významní členové našeho Slováckého krúžku Jožka Kobzík a Jan Prokop. Na tomto koncertu krásně zazpíval jeden z podlužáckých bardů, Dušanův velký kamarád, František Studénka. Z mimoregionálních účinkujících zde měla velký úspěch hradištská muzika Jaroslava Čecha (mimochodem Jaroslav Čech býval za svého působení v Brně také členem Slováckého krúžku).

Tyto vzpomínky zde neuvádím proto, abych se snad chtěl ukázat, s jakými osobnostmi slováckého národopisu jsem se Dušanovým prostřednictvím seznámil, ale proto, že tato setkání obohatila můj život a také abych tím vyjádřil Dušanovi svůj vděk za to, co jsem měl možnost s ním prožít.

Velmi rád vzpomínám též (a zde bych si dovolil přidat i Jaroša Homolu) na příležitostné návštěvy u Dušana na Orlí. Dnes je ve sklepení jejich bývalého domu pivnice, kam chodíme s kamarády z mužského sboru po zkouškách v EÚ (/Etnografický ústav) na pivečko a trochu si povykládat. Říkal jsem jim, že toto není jen tak ledajaký sklep, ale že do tohoto sklepa chodil Dušan kdysi dávno pro uhlí. Napadlo mě, že by nebylo od věci umístit tam někde na schodech tabulku s tímto sdělením. Její odhalení by mohl být pěkný happening.

Na závěr nemohu nevzpomenout na nedávnou oslavu Dušanových narozenin, kterou bez jeho vědomí zorganizoval - kdo jiný než Dušanův velký kamarád - Břet'a Rychlík. V den „D“ se v 17 hod. sešla před Dušanovým domem na Táboře národopisná

společnost jeho přátel včetně muzikantů P. Mičky, kontráše Smaženky, J. Pavlici, J. Petrů a P. Petrů. Břeťa zazvonil na zvonek, ozval se Dušan a muzika začala pěkně hrát. Nevím, jestli Dušan tušil, že Břeťa něco chystá, ale za pět minut byl dole. Muzikanti ještě chvíli na chodníku zahráli a zazpívali, načež následoval přesun do vinárny na Slovákové, kam přivezl Dušana i s paní Ludmilou Petr Petrů. Zde se sedělo za příjemného letního počasí ve dvorní zahradce, proběhly gratulace a potom se pěkně po krúžkařsky muzicírovalo až do 22 hod., kdy jsme se museli přemístit do vnitřních prostor vinárny. Byl to krásný večer a důstojná oslava Dušanova životního jubilea. Jelikož Břeťa R. Dušana dobře zná a ví, že by si nepřál, aby kdokoliv organizoval nějakou pompézní akci, rozhodl se pro tuto formu improvizované oslavy a jak už mnohokrát ukázal, má pro tyto věci správný cit. Mezi přáteli se našli i štedří sponzoři, kteří akci zajistili po finanční stránce a patří jim za to velký dík (nebudu je zde jmenovat, každý z účastníků to dobře věděl). Podle mého názoru bylo posezení s přáteli pěkným dárkem k Dušanovým narozeninám, na které bude mít jistě jak Dušan s paní Ludmilou, tak také všichni ostatní účastníci krásné vzpomínky.

Na úplný konec bych chtěl Dušanovi poděkovat za vše, co udělal pro náš Slovácký krúžek a ještě jednou mu za všechny naše členy popřát dobré zdraví, pokoj a radost ze svého vnuka Dušana, klavírního virtuosa.

Miroslav Hebron

Na zdraví, Jirko!

V dubnu letošního roku se dožil významného životního jubilea Jirka Veselý, náš dlouholetý kamarád a příznivec Slováckého krúžku, pravidelný účastník besed u cimbálu a dalších kulturních akcí spolku. S Jirkou pojí naši rodinu nejen upřímné přátelství, ale

i vzpomínky na pravidelné pobyty v Římě, kde jsme trávili společné chvíle krom Jirky a Zdeny Veselých též s manžely Kristovými a Rajnoškovými. Bohužel tři z nás už žijí pouze ve vzpomínkách. Stalo se dobrým zvykem, že po celodenním pobíhání po římských pamětihodnostech jsme se my čtyři dvojice sešly na tzv. kardinálském pokoji poutního domu salesiánů na Velehradě (mimořádně založeném kardinálem Beranem a otcem Vojtěchem Hrubým). Tento pokoj byl největší z celého domu, vhodný pro společné posezení a „hodnocení uplynulého dne“, což v reálu znamenalo popíjení italských vín a ochutnávání místních pochutin v podobě sýrů, sušené šunky, nakládaných oliv aj. , kterážto činnost byla prokládána vyprávěním o navštívených památkách.

Vzpomínám si též na jednu příhodu s Jirkou Veselým. Jednou v podvečer jsme s Mirkem seděli v oblíbeném baru blízko našeho dočasného domova a popíjeli čokoládu. (Pro neinformované bych si dovolila vysvětlit, že „il bar“ v Itálii znamená kavárnu, kde Italové po ránu před odchodem do práce popíjejí oblíbené espresso nebo cappuccino.) Pojednou se ve dveřích objevil Jirka a začal nás natáčet na kameru. V tom okamžiku po něm vystartovali všichni tři číšníci s úmyslem jej zmydlit a vyhodit z podniku, protože si dovolil

Oslavenci - Jiří Veselý a Veronika Divišová na květinové besedě

foto: Štefan Štempel

obtěžovat jejich hosty. Samozřejmě jsme vyběhli i my, abychom zachránili kamaráda před lynčem, a číšníkům jsme vysvětlili, že dotyčný pán je náš přítel.

Jirkovi bych chtěla popřát do dalších mnoha let pevné zdraví, veselou mysl, necht'ještě zažijeme spoustu společných krásných chvil.

Hana Dostálová

✱

Už je to tady aneb Veronika Divišová a kulatiny „z nekulatějších“

Při letmém pohledu málokdo věří tomu, že jedna ze služebně nejmladších zpěvaček se dočkala šedesátky, ale čas nezastavíme. Je pouze lehce nespravedlivé, že některým z nás byl do vínků dán tak pozitivní přístup k životu, který umožní přenést se přes všechno smutné, ba dokonce zlé. Veronika je toho živým důkazem. Ale dosti rádobý filozofování...

Jmenovaná před časem navrhla, abychom jí i my pomohly zvládnout tuto životní metu. Na oslavu do Ostopovic naplánovanou na 21. dubna 2018

odjelo celkem 14 zpěvulen. Výstup ze spoje č.403 (na znamení) jsme zvládly, i když to tak zprvu nevypadalo. Kdo by nás zažil při domluvě ohledně jízdenek mimo Brno (na jednu zónu), tipnul by si, že nejspíš skončíme v Bratislavě! Hostinec U Volejníků byl našťastí

„Verča“slaví *foto: Š Štempel*

pár metrů od zastávky, zbloudit se nedalo. Tím spíš, že Verča zrovna vylezla mezi dveře. V sále hospůdky čekaly stoly do podkovy, na nich jarní kvítí, trubičky a větrníčky, koláčky a noblesní jmenovky zasedacího pořádku (to jsme zatím nikde neměly). V čele tabule bylo místo pro rodinu, na protější straně prostoru stál cimbál a basa. O nástroje se během večera starala úderka naší muziky a host s houslemi.

Protože máme mezi sebou splašence, kteří chtějí mít vše rychle za sebou, gratulovaly jsme nakonec všechny ještě před oficiálním zahájením akce. Ale hosté z řad rodiny i přátel docházeli postupně a taky rovnou vinšovali. Jeden „lesní muž“ přímo veršoval a Lojzík Vala se připojil k našemu společnému dárku (náhrdelník a náušnice s akvamarínem). Většina balíčků byla uložena na stolek, v rohu narůstala fůra květin... a jeden z výtvarníků řekl, že jubilatce věnuje svého ptáka - kovového čápa na zahradu. Není nad vtipálky, ale aspoň se zasmějeme. Což je moc dobře, že ano.

S ukolébavkami, které si Veronika přála, nastupujeme o něco později. Pannu dovezla Zdena a úvodnici měla jen matka - Alča a kmotra - Marcela. Ostatní přes sebe hodily složená prostěradla a ty, kterým se nechtělo nic vláčet, pěly vzadu v civilu. Daly jsme k dobru celé pásmo, i když jubilatka chtěla původně jen dvě písně. Následovalo společné foto, načež Divišovic dostala od Yvony vyšíty minibryndáček a krajkovou korunku s nalepeným nápisem „Veronika 2018“. Slušela jí, skoro jako nějaké Miss. A protože se dalo předpokládat, že už je většina hostů na místě, vzala si slovo. Všechny nás pěkně přivítala a její syn dodal: „Kdo bude něco chtít, ať zavolá Borku nebo hej ty, slyším na všechno!“ Následoval přípitek Cinzanem a Pepa zanotoval klasiku čili Mnoga ljeta. Muzikanti a oba členové mužského sboru přidali starou verzi písně, my si střihly Slniečko horúce a na přání Veroniky i tzv. moravskou hymnu (Pime vínečko, dobré je...). Pak se lehce ztišíme, aby mohli všichni učinit zadost svým chutím. Na boku za cimbálem stál rautový stůl. Mohli jsme si vybrat pečenou kachnu, bramborový knedlík a červené zelí

nebo řízečky s bramborovým salátem. K mání byl i salát rajčatový s mozzarellou a bazalkou, pak šopský, čerstvá zelenina a pečivo. Borek pilně obcházel hosty a naléval směs červeného („frankovka + vavřínek“) a bílého („burgunda + müllerka“) z Mirkova strážnického sklepa, vrchní se staral o pivo a kávu. Ovšem nejen alkoholu je nám třeba: před sebou máme i džbány s vodou a citronem, ostatní nealko nápoje byly k dispozici na pultíku i v chladicí vitrině. Takže jak se říká: „Vzhůru k žlučnickovým záchvatům a jiným gastro zážitkům!“ Pobízet se nenechal nikdo.

Až dostaly pusy, co jim libo, došlo na oslavenecké kolečko. K tanci matinku vyzval Borek - ale ten jeho pohled! Oči měl navrch hlavy a šaškoval jedna radost. Většina pánů Verču taktéž provedla, než Divišovic děti ohlásily kulturní zpestření akce: „Když jsme byli malí, museli jsme účinkovat my. Teď předáváme štafetu dál.“ Synové Verunky mladší šli k nástrojům: Martin sedl za cimbál, Honzík si vzal flétnu a za doprovodu muziky nám pěkně zahráli. Borkova dcerka Andrejka je ještě malá, zdobila společnost ve fialových šatičkách jako princeznička. Bylo jí určitě líp, když se převlékla a mohla na hřiště, posléze tancovala s babičkou...

Kolem půl sedmé kdosi zavelel k odtajnění těch dárků, které zůstaly pečlivě skryty v papíru či krabici.

Veronika předvedla kromě jiného obrázky od Z.Kristové nebo B.Bayera. S dalším velkým v těžkém rámu jí pomohl Borek: „Mamka si přála ovoce do kuchyně... máš tam i ořechy, v nadživotní velikosti!“ Kluci babičce nakreslili sluníčko s odklápěcím číslem „60,“ bylo to milé. Objevila se třeba lampa na zahradu, ale také velké Kinder-vejce (když se údajně lidé v tomto věku začínají vracet do dětských let). Na ten nej... dar si málem musela vzít štafle: synáček jí pečlivě zabalil zahradní slunečník. Šperky od nás měly kolovat, leč z davu se ozvalo, že by se jí nemusely vrátit. „Tak bude kolovat Veronika!“ Stalo se.

V pauzách se dost povídá, chodíme i ven na zahrádku. Je tu příjemné prostředí, které trochu kazí pouze pár kuřáků. Verunka

vyprovokovala společné foto krúžkařů na schodech, s knírky, brýlemi a pusinkami na špejlích. „Všichni s mamkou, ale i skupinky. Fotky z Polaroidu vlepíme rovnou do velké knihy a můžete tam pak něco napsat.“ To je taky fajn nápad, bude mít pěknou vzpomínku (právě dcera se starala o zdokumentování všeho dění, i když ne sama). Všechny jsme se shodly, že má naše spoluzpěvulka senzační rodinku, navíc se smyslem pro humor.

My jsme si zazpívaly s muzikou, sjely jsme programová pásma i něco jen tak pro ucho. U stolu zněly posléze i takzvané mňamky, ale Křepelenka ne. Taky Verunka s Borkem si zapěli a zatančili na folklórní notu. Posléze byl Borek vyzván k další ukázce a změnil repertoár: se ženou si střihl dvakrát tango (sice brblal, že už je jako tanečník v důchodu, ale bylo to moc pěkné). Bohužel, nebylo mi dáno vytrvat do závěru večera. Jdu za Verunkou kvůli zápisům do knihy. Dohodly jsme se, že by to teď bylo ve spěchu. „Mamka ji vezme na některou zkoušku a můžete tvořit.“ Fotky najdeme posléze na netu. Veronice jsme s Evou poděkovaly a na devátý spoj s námi šel i Lojza, prý ho musíme nasměrovat na šalinu. „Zítřejší mám rodinnou akci, nemůžu se zrušit. - Neboj, vystoupíš s náma.“ Tím pádem jsme přišly o následné karičky a přímo bohatýrské zpěvy u stolu. Ženský sbor končil v deset a holky si pochvalovaly parádní večer. Jasně, že byl, Veru, díky moc!

Jana Hůsková

Vzpomínka na pana „řídícího“

Pátek třináctého bývá považován za nešťastný den. Pokud zabrousíme do historie, v pátek 13. října 1307 začalo z popudu francouzského krále Filipa Sličného rozsáhlé zatýkání členů řádu templářů v celé Francii. Pro folklórní svět bude pátek 13. dubna 2018 spojen s dnem, kdy náš pozemský svět navždy opustil pan „řídící“

František Okénka, významná osobnost hornáckého folklóru a mnohaletý konferenciér programu hornáckých slavností na kuželovském „větráku“. Všem, kdo se slavností účastnili, zůstane navždy v paměti jeho kultivovaný slovní projev i nezaměnitelný zpěv při interpretaci hornáckých balad.

*Pan „řídící“ v r. 2007 v Kuželově
na mlýně foto: M. Dostál*

S panem „řídícím“ jsem měla možnost se setkat rovněž na poznávacím zájezdu brněnského Slováckého krúžku na Hornácko v roce 2002, vedeném J.M.Kristem a Zdenkou Jelínkovou. Náš umělecký vedoucí pan Krist pozdravil dávného přítele pana Okénku slovy: „Su rád, že ňa vidíš!“ Další výbuch smíchu následoval při žertovné příhodě vyprávěné panem Okénkou „Kterak tetka jeli kupovat synkovi botky na Myjavu“.

Pan Okénka v našich vzpomínkách žije dál coby usměvavý charismatický člověk – „švarný šohajíček, který šlapával chodníček“ – tak v mírně pozměněné podobě zněl i název knihy vydané u příležitosti jeho devadesátin.

Tak tedy, pane „řídící“ –
čest vaší památce!

Hana Dostálová

Eště svatba nebyua, ale by sa zhodiua...

Krásného slunného dne 2.června 2018 se vydali na společnou cestu životem přátelé Slováckého krúžku v Brně i přátelé naši – Hanka Ševelová – Nečasová a Vlado Dzurja. Dostalo se nám cti pozvání na obřad konaný v v církevním sboru Evangelické církve augsburgského vyznání na ul. Svatopluka Čecha v Králově Poli. Účastnili jsme se v hojném počtu – krom rodiny obou snoubenců se dostavili rovněž dva významní primáši Slováckého krúžku Jura Kinzel a Pepa Pokorný v doprovodu přítelkyně Hanky, mimo jiné skvělé krojové výtvarnice. Nemohu opomenout zmínit též přítomnost významných hostů – prof. Dušana Holého s chotí a dr. Věry Kovářů.

Obřad proběhl důstojně, nesmírně lidská řeč pana faráře promlouvala nejen k srdcím Hanky a Vlada, ale též k duším ostatních zúčastněných.

Při melodii písně “Dúbravěnko zelená“ jsme vzpomněli zesnulého otce nevěsty, pana Jaromíra Nečase, dlouholetého hudebního redaktora brněnského rozhlasu, který tuto píseň miloval.

Po obřadu pak oba primáši Jirka a Pepa zapěli a zahráli na housle svatební píseň k počtě novomanželům.

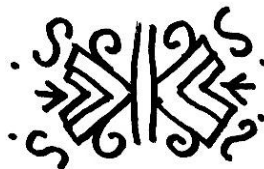
Hance a Vladovi přeji mnoho společných let plných lásky a vzájemné úcty.

Hana Dostálová

K inspiraci (aj poučení)

František Kašník k vývoji lidové kultury na Podluží II. část.

V posledním čísle Krúžkozoru vyšla první část pojednání ke studii Františka Kašníka „Podluží 1800 až současnost v kroji, zpěvu tanci, hudbě a nářečí“. Článek se týkal vývoje lidové hudby, nynější pokračování bude věnováno především vývoji tance na Podluží.

Pro srozumitelnost považuji za dobré zopakovat rozdělení vývoje Podluží v časové ose do pěti vývojových etap (I. etapa – I. třetina. 19. stol., II etapa - II. třetina 19. stol., III. etapa- III. třetina 19. až začátek 20. stol., IV. etapa sahá do konce I. republiky a V. etapa zahrnuje poválečnou dobu až po současnost), které jsou dány měnicími se společenskými a sociálními podmínkami obyvatelstva a mají vliv na vývoj lidových projevů ve všech jejich znacích.

V I. etapě se jednalo o stropodlužácký jednopárový tanec, v současnosti označovaný jako „staropodlužácká vrtěná“. Představu o tomto tanci je možné si utvořit z popisu J.A. Zemanem:

„Jakmile zpěv končí, ustoupí mládenec zpátky do středu, pokyne své tanečnici, a zatímco tato se neustále točí, tanečník několikrát vyskočí do výše, při každém skoku udeří pravou rukou do horní části čížem s železnou podkůvkou, k tomuto účelu se nadmiru hodící, udělá ve vzduch u několik často mistrných trylků, střídavě trylkování a vyskakování hudba vyjadřuje krátkými přestávkami. Pak si tančící párpadne do náruče, s předkloněným tělem začne hopsat dopředu a dozadu a skončí trojitou valčíkovou otáčkou“.

Když chlapec trylkoval (poskakakoval), muzika nehrála, aby byl lépe slyšet zvuk kovových součástí na dutém podpatku. Protože se jednalo, než se vystřídaly postupně všechny páry, o dlouhotrvající tanec, vyžadovaly se nové hromadné tance. Již v této etapě se

používal výraz grepčení. V té době je napočítáno 8 dědin s plnými znaky Podluží a 16 obcí s částečnými znaky (širší Podluží).

Do ploviny 19. Století měly moravské obce při řece Morava nářečí velmi blízké s obcemi na záhoráckém břehu Moravy.

Ve II. etapě se s nástupem štrajchu a dechovky uplatňují hromadné tance cizího původu jako valčík, polka, mazurka a původní staropodlužácký párový tanec se rozpadá na tance do skoku a staropodlužáckou vrtěnou. Tato se tančí již ve více párech nebo hromadně a je popisována ve dvou variantách vždy bez hačky-pačky. Změna je uplatněna v závislosti na rozpadu gajdošské muziky a jejím nahrazení štrajchem a dechovkou. Staropodlužáckou vrtěnou, popisuje F. Bartoš/ *Podluží a Podlužáci. Lid a národ V. Meziříčí 1885/*

„Vrtěná začíná cifrováním (do skoku, skočná). Hudba hraje velmi zhusta, tanečník skáče sám s nevyrovnanou pružností a mrštností, čím výše, tím s větší pochvalou. Když pocifruje, pleskne rukama, tanečnice přiskočí a vrtí se do kola, tanečník poskakuje za ní, pleskaje o holénky“. F. Kašník zdůrazňuje, že se tančí hromadným způsobem staropodlužáckého párového tance.

Studie F. Kašníka eviduje v této etapě 17 obcí Podluží a 10 obcí širšího Podluží. Nářečí na obou březích moravy je označeno jako nářečí slovácko-moravské.

III. etapa (časově 3. třetina 19.stol.) se vyznačovala dalším vývojem vrtěné, která se ještě tancovala bez „ hačky – pačky“, obsahovala vířivé točení na obě strany, volní chlapci grepčili a cifrovali. Vyvíjel se tanec do skoku s postupným přechodem na hošije a poskokové taneční prvky na rytmy pochodové, polky a nově převzaté čardášové rytmy ze sousedního Záhorí které se sem rozšířily z Maďarska (v období kolem r. 1870). Na přinesení čardášového rytmu se podílela cikánská komunita, a tanečníci si na ně uzpůsobili své poskokové prvky. Zároveň se do oblasti Podluží spolu s čardášovým rytmem rychle rozšířily novouherské melodie a to zejména pro jejich působivost. V té době již oblast Podluží

zahrnovala 18 čistě podlužáckých obcí a 9 obcí rozšířeného Podluží. Nářečí v celém regionu bylo jednotné.

IV. etapu charakterizují taneční prvky zaznamenané ve filmových snímcích (citován film „Lanžhočané v Kyjově“ z r. 1921, Kostičané v Brně r.1925). Vrtěná je zaznamenána ve dvou variantách již s vloženými „hačky – pačky“ změnou otáčení při víření. Při polce, pochodu, Trnavě a při čardášovém rytmu se uplatňují poskokové taneční prvky. Podlužácké grepčení s rukama za zády se transformuje do podoby se zvednutými pažemi, která umožnila rozvoj pomalejších prostorově balancovaných figur se skoky, přízemními figurami a otáčkami. Rytmičtý rozdíl mezi pomalou a rychlou částí se zvětšuje. Také hošije prozatím mají jednoduchou podobu bez předgrepčení či cifrování. Podluží v této vývojové etapě tvořilo 18 obcí a rozšířené Podluží dalších 13 obcí v oblasti dnešní jižní Moravy a části Rakouska.

V této době také vnikl název „Verbuňk“, na čardášové rytmy a verbování, které nahradilo starší grepčení či krepčení nebo cifrování, někdy také drobčení a čardášování. V souvislosti s tím zmiňuje F. Kašník mylnost představy, že se dnešní verbuňk naučili chlapi na Podluží při příležitosti verbování na vojnu. Pravdivost takové představy jednoduše vyvrací fakt, že verbování na vojnu skončilo na Moravě v r. 1781. Ve verbuňcích uplatněný rytmus však vnikl až ve II. polovině 19. století v podobě novouherských čardášových melodií. V 18. Století při verbování na vojnu tancovali chlapi poskokovým způsobem, což popisuje J. A. Zeman (1811) a J. Rohler. (1804), což nebyl čardášový verbuňk.

V. etapa, která zahrnuje období II. poloviny 20. století po současnost je charakterizována rozvojem vrtěné, hošijí i verbuňku do dnešní podoby. Vrtěná má své charakteristické rysy tak jak je známe nyní – předzpěv v půlkruzích se zavěšenýma rukama, hačky – pačky v úrovni očí, točení jednosměrné vpřed i vzad. Hošije jsou obohaceny o předverbování před výskoky. Verbuňk se rozvinul do podoby s pomalou částí, která se začala nazývat válanou,

obohacenu o otočky, skoky a pomalé figury s úbytkem drobných cifer. Po ní následovala rychlá část – fryška. Charakteristickým prvkem verbuňku jsou zvižené paže. Co se týče polek a valčíků je zaznamenán nárůst a úbytek tzv. třasáku. V průběhu této etapy se též objevil nový fenomén – cifrování a verbování žen a děvчат.

V závěru studie F. Kašník shrnuje základní fakta vývoje lidové kultury na Podluží. Rád bych upozornil na některá důležitá zde zmiňovaná fakta. Staropodlužácký párový tanec zapsaný Zemanem v r. 1811 se rozpadl na skokový tanec „do skoku“ a později současné hošíje, na párový vývojem upravovaný tanec v současnou vrtěnou a na poskokové taneční projevy s dominujícím dnešním verbuňkem. Všechny tyto podlužácké tance se tančí, bez přerušení byly a jsou udržovány, cituji, „díky muzikám, především dechovým, které znalost písní a jejich rytmů k tancům mají jako samozřejmou povinnost“. Dále cituji „Díky tomu a díky organizaci lidové kultury stárkovským tradičním způsobem ve všech obcích regionu je Podluží ještě stále živým regionem folkloru.“

S použitím materiálu: Ing. František Kašník CSc. „Podluží 1800 až po současnost v kroji, zpěvu, tanci, hudbě a nářečí - Studie podkladů pro scénář videodokumentu - pracovní verze - metodou vývojových etap“

zpracoval Mirek Dostál

Z Veselí do Bojkovic přes Bílé Karpaty, V. část

Nastalo ráno posledního dne našeho putování. Máme za sebou cestu z Veselí přes kraj Joži a Franty Uprkových, výstup na hřeben Bílých Karpat krajinou rezervací Vojšických luk, zastavení na Hornácku, výstup na Velký Javorník a Lopeník, zastavení v Květné u Strání a konečně i dlouhý sestup do Hrozenkova kopaničářskou osadou Vápenice. I přes dobré boty se cesta na našich „šlapičkách“

začala projevovat, ale touha po dalším poznávání nádherného konce Moravy nás opět vyhnala ven, tentokrát na závěrečnou etapu našeho putování: přes Žitkovou do Bojkovic.

Cesta začala výstupem strmou strání k domku poslední žitkovské bohyně Irmý Gabrhelové. Dnes tam již nevede kamenitá, erozí rozbitá cesta mezi roztroušenými drevenicemi a staveními z kotovic, ale asfaltka, na které potkáváme několik naleštěných aut vyšší třídy, jež patrně patří novousedlíkům hledajícím romantiku v tomto donedávna panenském kraji. Novousedlíkům, kteří vykoupili kopaničářské chalupy, aby je poté s větším či menším vkusem renovovali na svá letní sídla. Inu, vývoj se nedá zastavit...

Po jeden a půl kilometru dlouhém výstupu s přibližně 200-metrovým převýšením jsme konečně dorazili na plochý zatravněný hřeben přecházející svým charakterem v náhorní plošinu, na níž se Žitková rozkládá. Z turistické informační tabule jsme se dozvěděli něco málo o historických kopaničářských staveních a vydali se na první odpočinkové zastavení do nedaleké biofarmy. Existenci této farmy jsem si pamatoval od setkání Krůžků v r. 2014. Tehdy jsme zde nakoupili vynikající ovčí sýry a ochutnali božskou žinčicu, jejímž „vnadám“ jsme ani tentokrát nemohli odolat.

Farma byla naštěstí otevřená, mladá paní hospodářka opět velmi příjemná. V družném rozhovoru nám potvrdila, že pro provozování biofarmy v chráněné krajinné oblasti musí být lidé opravdu zapálení a že si majitelé nezvolili právě nejlehčí způsob života, a to i přes příjem dotací. Ty jsou vázány na přísná pravidla ekologická i ochranná, např. sečení trav se musí provádět s ohledem na chráněné druhy rostlin v etapách tak, aby rostliny mohly odkvést a nedocházelo k potlačení původního lučního ekosystému. Načepovaná čerstvá žinčica byla i tentokrát neskutečně dobrá, takže za chvíli jsme si na onom moku pochutnávali doslova a do písmene plnými doušky.

Pohled od Žitkové na Vlčí vrch s úpatím Chabové

foto: M. Dostál

Cesta do centra Žitkové vede po hřebeni a poskytuje nádherný výhled na obě strany. Jižním směrem je to zalesněný Přísloup a travnatý Machnáč, severním Vlčí vrch a Chabová, jejíž název nám je znám z písně „Horenka Chabová, kebys bola moja, dal bych ťa okovac železom dokola“. To je tip pro náš příští výlet do této oblasti.

Žitková je obec s minulostí poznamenanou tvrdým životem, kde každý den znamenal boj o přežití, kdy obyvatelé byli navíc sužováni nájezdy Turků, Tatarů a Kuruců. Odtud též dle jedné z teorií pochází název Žitková – místo, kde se znova a znova obnovuje život. Lidé se skromně živili zemědělstvím, na jižně orientovaných políčkách se pěstovala reř, pšenka a oves. Hospodářství bývala doplněna drobnou výrobou zeleniny a chovem dobytka. Louky bývaly sečeny ručně v organizovaných skupinách. Až do roku 1950 se zde čas zastavil. V r. 1923 školní ředitel Klvaňa z Kyjova píše o zdejším lidu jako o biblickém. Na informační tabuli u obecního domu je citován takto: „... až všechen slovácký lid odhodí svůj krásný kroj a zamění ho za hadry, budou Kopanice posledním

koutem Moravy, kde bude prostý venkovský lid vyšívat a v kroji chodit.“ Je jistě zajímavé, že elektrika byla do Žitkové zavedena až po r. 1948 a autobus zde nejezdil do r. 1950.

Větší změny ve starobylém způsobu života nastaly po druhé vlně kolektivizace zemědělství v 70-tých letech minulého století, která změnila podmínky života natolik, že obyvatelé postupně ze Žitkové odcházeli. Poslední kapkou, která způsobila praktický zánik odcházejícího světa starobylých Kopanic na Žitkové, se stala módní vlna znovuosídlování, zejména po popularizaci Žitkové jako místa s lidovými tradicemi, kterou v posledních letech umocnilo vydání románu o žitkovských bohyních z pera Kateřiny Tučkové.

Ze Žitkové se vydáváme na poslední část cesty okolo Žitkovského vrchu stoupáním na Skaliči, dále pak lesem kolem hory Lokov, na které prý stával stejnojmenný hrad, který se však propadl do bažiny. Poté jsme nejprve lesem, pak lukami a polní cestou sestoupili do 4,5 km vzdáleného Krhova. Protože se v obci nevyskytovala hospoda, která by nám poskytla občerstvení, pokračovali jsme po silnici do civilizace 21. století, do Bojkovic.

Jak se naše pouť schylovala k závěru, slunečné počasí příznačně vystřídala tvorba bouřkových mraků, a když jsme znaveni usedli do hospůdky na náměstí městečka, spustil se liják. Byl první za celou dobu naší cesty.

Tím naše putování po Bílých Karpatech skončilo, mohli jsme si jenom zanotovat „ sláva nazdar výletu, nezmokli jsme, už jsme tu“ a přemýšlet o minulém i budoucím. Čtenářům děkuji za pozornost a doufám, že jsou mým povídáním znaveni méně, než naše nohy po právě ukončené pouti.

Mirek Dostál

Ještě jednou o žitkovských bohyních

Před časem vzbudila čtenářský ohlas kniha Kateřiny Tučkové Žitkovské bohyně, současně však negativní reakce odborné etnografické veřejnosti i místních obyvatel vesnice Žitková.

Osobou z nejpovolanejších, která má o této problematice co říci, je **PhDr. Dagmar Dobšovičová, roz. Karasová, MBA**, někdejší členka folklórního souboru Olšava z Uherského Brodu, rovněž v osmdesátých letech 20. století významná tanečnice Slováckého krúžku v Brně.

D. Dobšovičová v době výzkumu (90.léta)

foto: V. Štěpánek

Doktorka Dobšovičová se výzkumem lidové magie na Moravských Kopicích zabývala již počátkem devadesátých let minulého století, kdy připravovala svoji diplomovou práci z oboru etnologie. Jakožto rodačka z Uherského Brodu jí byla krajina Moravských Kopic a života na nich velmi blízká. Výsledkem její mnohaleté usilovné práce se stala kniha Žitkovské bohyně – Lidová magie na Moravských Kopicích, vydaná Ústavem evropské etnologie filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v r. 2016.

Doktorka Dobšovičová poskytla Krúžkozoru rozhovor, který vedla se svým dávným známým panem Lubošem Gruberem o Moravských Kopicích z trochu jiného pohledu s tím, že z rozhovoru máme vybrat to, co se nám bude hodit. Po přečtení tohoto neskutečně zajímavého mnohastránkového povídání nám však bylo jasné, že se bude hodit úplně všechno. Článek však s ohledem na jeho rozsah vyjde na pokračování. Zde je tedy našim čtenářům předložena první část.

Hana Dostálová

Povídání o životě na Žitkově, I. část

Na podzim roku 2017 mi byl z Filozofické fakulty přeposlán e-mail, kde byla žádost o kontakt na mou osobu, a to po shlédnutí pořadu České televize Historie.cs o Žitkovských bohyních. Byl to můj starý známý jménem Luboš Gruber, kterého znám více jak 30 let, nicméně posledních 10 let jsme na sebe ztratili kontakt. K mému údivu se trvale přestěhoval na Žitkovou, kde žije 10 let ve starém, dnes již nefunkčním mlýně. Příležitost se osobně setkat nastala letos 17. března, kdy jsem měla na Žitkově přednášku o bohyních spojenou s autogramiádou mé knihy. Cílem mé návštěvy bylo také povyprávět si, jak to nyní na Žitkově chodí, co se změnilo, co je při starém a jak se zde nyní doopravdy žije.

Luboš je muž středního věku kolem padesáti let, ve mlýně u Žitkovského potoka žije sám se psem. Na rozdíl od ostatních novousedlíků neobhospodařuje přilehlá pole, nechová hospodářská zvířata a pole pronajímá sousedům, živí ho totiž provozování vinotéky a starožitnictví. Nicméně je velmi společenský a na svém mlýně pravidelně jednou za měsíc pořádá sousedská setkání, kde se probírají praktické věci, ale i novinky ze života obce.

Níže předkládám přepis částí našeho rozhovoru, které mají více přiblížit, jak se zde nyní žije z pohledu novousedlíka. Také bylo mou snahou zachytit vzájemný vztah mezi starousedlíky a novousedlíky a v neposlední řadě i zvýšený zájem turistů a reakce místních na něj.

Luboš Gruber na mlýně *foto: autorka*

Jaký je vztah mezi starousedlíky a novousedlíky, povídáte si o Kopanicích a Kopaničářích, jak to tady dříve chodívalo apod.?

To je kapitola sama o sobě. Několikrát jsem u sebe pořádal společné akce, kde byli i starousedlíci, naposledy svatbu kamaráda. Když přišla řeč na Kopanice, nechtěli se o ničem bavit. Je to možná tím, že to mají jako rodinné tajemství nebo už jsou prostě nedůvěřiví. Spisovatelka Tučková tady hodně rozvířila, toho ducha Kopanic, a někteří starousedlíci dokonce nechtějí, aby to bylo jinak, než ona píše v románě, takže možná raději mlčí.

Jaký je jejich názor na román Kateřiny Tučkové, pokud na to přijde řeč?

Já jsem s Katkou Tučkovou mluvil osobně, mně se ta její knížka líbila hlavně kvůli tomu, že popsala trefně genius loci Žítkové. Už jenom ty výhledy z kopců, každá chalupa má svůj příběh, někdy až krutý, a ty osudy jsou tady zvláštní na asi 180 trvale žijících obyvatel. Hodně koncentrované bych řekl, především co se týče sebevražd. Jenom já vím o šesti sebevraždách za posledních šest let, co jsem tady, hlavně chlapi středního věku, ženská žádná, protože ty nepijí tolik alkohol.

Byl jsem na čtení románu Tučkové a místním vadí tři zásadní věci. Za prvé, že použila skutečná jména Kopanicářů, za druhé, že měli být negramotní a potom, že lesbická žena na Kopanicích v životě žádná nebyla! Negramotnost byla normální, když vyrůstali za Rakouska-Uherska, žádná škola tu ještě nebyla, ta lesbická postava už je za vlasy přitažená, ale jako autorka románu má na to právo.

Změnilo se něco pro starousedlíky po vydání románu a popularizace Kopanic obecně?

Důsledkem této popularizace Žítkové je nakonec fakt, že dříve se lidé styděli za to, že jsou *Žítkovčjari*, dneska jsou na to hrdí! Lidé jsou tady specifičtí, prostě dřou od rána do večera na těch svých polích, pak jdou někteří večer do hospody, novousedlíci jsou trochu jiní. Jsou tu samé páry kolem čtyřiceti s děckama a spíš v dolní části Kopanic. Jejich děcka chodí do školy buď do Starého Hrozenkova,

do Březové, některé i do Pitína. Je tady pět takových rodin, čtyři z nich jsou Brňáci, jsou tu už patnáct let. Já jsem taky narozený v Brně. Tady je vedle mě pět takových rodin, čtyři z toho Brňáci, co jsou tu s rodinami a děckama.

Jak jsi se Ty osobně ocitl najednou z Brna na Kopicích?

Tatínek byl Slovák a jeho sestra si vzala Bánovjána, tak jsem jezdil do Bánova k tetě na prázdniny a Kopicice jsem poznával jako děčko, na blízký Lopeník jsem jezdil taky na lyže. Když mně bylo šest roků, jezdili jsme také ke známým do Nedašovy Lhoty, a pak jsem tam jezdil i jako dospělý. Později jsem tam nejezdil, protože jsem hodně cestoval po světě, a když už mě to přestalo bavit a chtěl jsem nějakou chalupu, našel jsem jednu v Nedašově Lhotě, ale to bylo nedostupné pro auto, musel bych dva kilometry pěšky. Tak jsem pátral dál a kamarádka Kateřina koupila chalupu tady vedle v Krhově (obec spadá pod Bojkovice) a ona chodila s přítelem, který byl z Uherského Brodu. Ten měl kamaráda Honzíka, který jezdil jako správce chalupy na Žitkovou. Majitel chalupy byl lékař z Luhačovic a sem tenkrát jezdil už jen jednou do roka a v roce 2007 přemýšlel, že to prodá. Tak jsem rok čekal, než se to posunulo, a po roce mi ji nakonec prodal. Pak jsem zjistil, že jeden z osadníků vedle mě, který tady žije už 15 let a má pět dětí, taky pochází z Brna.

Místní novousedlíci mají tedy více dětí a jak se rodina žije?

Ano, všichni mají tak tři, čtyři až pět dětí. Žijí se především zemědělským hospodařením na políčkách svých usedlostí, já jim svoje pole pronajímám, já na to nemám čas. Hodně využívají i dotace pro zemědělce, pěstují zvířata na maso, mléko, sýry, na políčkách mají zeleninu a tak.

Pocházejí tedy z měst, přišli sem nezávisle na sobě?

V podstatě je to jedna parta. První z nich, který jak jsem řekl, přišel z Brna, se tu usadil a postupně se k nim přidali další kamarádi z Brna, takže se navzájem znali už před tím, než přišli na Žitkovou. Tady u nás jako části Žitkové se to jmenuje *Na dolínách*.

Pak je to ještě rozdělené tak, že když jdeš údolím kolem kapličky, kde teče Žítkovský potok, tak ten rozděluje katastr na dvě části. Nalevo je katastr Pitína a na druhou stranu je katastr Žítkové. V 18. století se to takto nesmyslně rozdělilo, i když samotné město Pitín je odtud až přes les dost daleko.

Jak Vám říkají místní, náplava nebo Vás označují nějakým místopisným názvem?

Asi taky, všude se to používá. Když se jede ke mně, tak na Mlýn (dříve *Mlýnských*). Ti jedni Brňáci bydlí na *Bečjárovjém* a jinak se jim říká jménem podle jejich příjmení. My máme první středu v měsíci, jak zahouká siréna, u mě pánské jízdy jako novousedlíci, teď se přidal nově další Brňák z Vyškovca, který tam koupil chalupu. Všichni Brňáci si koupili chalupy od jiných chalupářů, místní si svoje baráky drží a nechtějí to prodat.

Jak vidí novousedlíci naopak starousedlíky?

Ti, co sem přišli před 18 rokama, ti zažili ještě takové ty *echt* místní obyvatele a ti říkají, že ještě *echt* místní, kterým bylo tehdy 70 let, ti je přijali úplně bez problémů! Nejhorší je střední generace těch padesátníků, mých vrstevníků.

Proč tomu tak je?

Teoreticky myslím je to tím, že ti staří ještě dřeli na polích, kdežto ty jejich děcka, dnešní padesátníci, už chodili do normální práce, jezdili třeba do Uherského Brodu. A ti staří věděli, co to obnáší, a měli úctu k těm novým přichozím, že to ještě na rozdíl od jejich děcek chtějí dělat.

Staří jim fandili a mladí jim záviděli, nebo se jim posmívali. Je pravda, že ta první vlna přistěhovalců v devadesátých letech, to byla spousta zlatokopů, kde se třeba dvacet až pětadvacet lidí vystřídalo a zůstalo z nich tady jenom pět, nebo se přemístili dál na Valašsko. To byla ta první vlna novousedlíků po revoluci v devadesátých letech.

Takže to byla naše generace, která sem přišla v devadesátých letech a bylo jim osmnáct a více, a pak skončili třeba dále na Valašsku, nebo se vrátili, odkud přišli.

Většina současných novousedlíků má čtyřicet, jsou to ještě Husákovy děti, narozeni za komunismu, starší o generaci než my, kteří více uvažují ekologicky a není to jen nějaká póza nebo dobrodružství.

Nejmladší krev je tady teď kluk s přítelkyní kolem třiceti let, tedy ještě o další generaci mladší, uvidíme, zda tu vydrží.

Dagmar Dobšovičová

O čem si sousedé povídají a mnoho dalších zajímavých otázek a odpovědí k životu na Zítkové najdete v příštím vydání Krúžkozoru.

František Sušil, lidová píseň a Morava

Snad v roce 1981 jsem dostal spolu s Václavíkovým Luhačovským Zálesím čtvrté vydání Moravských národních písní s nápěvy do textu vřaděnými. Dílo Františka Sušila tehdy vydalo nakladatelství Vyšehrad a šlo vlastně o opětovný tisk vydání z roku 1941. Vlastně čtvrté a poslední vydání. Není tajemstvím, že F. Sušil začal sbírat lidové písně pod vlivem Františka Ladislava Čelakovského, který jen tak mimochodem vydal první díl svých Slovanských národních písní ve třidvaceti letech. Sušil byl jen o pět let mladší (narodil se v Rousínově 14. června 1804, tedy rok před velkou bitvou, která se odehrála nedaleko).

Sušilovo dílo dodnes fascinuje. Uživatel se může opájet představou přísného kněze, jenž putuje moravským venkovem a zapisuje s tvrdošíjnou vůlí písně, které mu zpívají starci

archetypálního vzhledu a stařenky s udřenými rukama a dobrotivými očima. Představa moravské země se všemi jejími geografickými modifikacemi je sama o sobě úchvatná. A slyšet v této krajině zemité zpěv je zážitkem, na který se nezapomíná.

Sušil nebyl prvním, kdo sbíral moravské lidové písně. Z iniciativy hraběte A. B. Mitrovského, tehdejšího zemského gubernátora, byl v půli dubna 1819 vydán apel ku sbírání lidových písní. Zdařilo se sebrat 331 kusů; sbírka vyšla nejnověji ve vzorné edici Karla Vetterla a Olgy Hrabalové v roce 1994 ve strážnickém Ústavu lidové kultury. Překvapivě je zde obsaženo mnoho písní kramářského či poněkud vulgárního stylu: „Pum, pum, pum, tak dou naše bubny, tralala, tralala, tak dou naše trouby, buďme veseli všichni, zpívejme po moravsky: Ani prdíš, ani sereš, jenom darmo díro dereš, tralala, tralala, tutot' po moravsky.“ A takhle se zpívá, po česky, německy, chorvatsky, latinsky, vlašsky, francouzsky... Ale takovouhle píseň by o nějakých dvacet, třicet let později Otcí Sušilovi nikdo nezaspíval, protože sezvaní zpěváci měli před důstojným knězem, od roku 1837 profesorem teologického učiliště v Brně, náležitý respekt.

František Sušil sbíral písně na celé Moravě, z části i ve Slezsku. Musíme si ale uvědomit, že v jeho době neexistovalo etnologické vymezení moravských regionů. On sám řadil písně podle tematiky: I. Posvátné, II. Dějeporné, III. Písně o lásce, IV. Písně svatební, V. Písně o rodině, VI. Při zaměstnání, VII. Písně o vojně atd. Jeho zápisy odpovídají dispozicím zpěvaček a zpěváků, někdy jsou problémy s rytmy. Rozhodně nejde o sbírku podle současných pravidel, výkon je to ale obdivuhodný. Jeho zásadní síť představovaly – a nemůže být divu – katolické fary a jeho známí a spřátelení kněží, kteří mu dávali tipy na dobré interprety. Sušil začal sbírat písně v roce 1824 a v roce 1835 vyšla jeho první sbírka. Dílo pak bylo završeno v letech 1853-1860 vydáním definitivní sbírky s názvem Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými, rozsáhlého díla, které přináší 2 256 písňových textů

a 1 889 nápěvů. Moderní, velmi kvalitní edice se sbírce dostalo v roce 1942 péčí Roberta Smetany a Bedřicha Václavka.

F. Sušil nebyl jen sběratelem lidových písní, byl praktickým teologem, skládal církevní hymny a básně (tato jeho činnost nebývá příliš ceněna). Výrazně se spolu s dalšími zasloužil o oslavy (1863 u výročí příchodu obou bratří do země a zahájení jejich misie) a rozvoj cyrilometodějského kultu na Velehradě a vůbec na celé Moravě. Byl mužem s charismatickým vlivem na své žáky a přátele; dokázal budovat naši současnost. Ač je od nás léty vzdálen (zemřel 31. května 1868), je vlastně blízko!

Libor Jan

Ze Slováckých pověstí

Obživnutá nevěsta

Na západ od Hrozenkova leží stará dědina Komňa. V minulém století sa tam stala podivná událosť, o keréj sa vykláda v okoličných dědinách eště aj dnes. Zdá sa to byt neskutečné, šak možete posúdit sami.

Šlo o svatbu. Méno nevěsty bylo Zuzana, ale jak dalje, to už si nikdo nepamatuje. Ví sa enom, že byla jedinu cěru jedného z největších komenských sedláků, a že byla velice pěkná. Aj v téj době si majetek brál majetek. Mládenec Petr z dolního konca už měl sice známost' s jednu děvčičku z Bystřice, ale jeho rodičom sa Zuzanka lúbila víc, tož dal na jejíh rady. Optal sa jí teda, či by ho chtěla. Že byl šikovný a dobrý na gazdování, pověděla, že ano.

Svadba měla byt veliká. Chtěli ju udělat na konci leta, hned' po žňách. Rodina z obúh stran – z Komně, Hrozenkova aj ze Bzového byla už pozvaná, slivovica a iné pálené nachystané. Pro víno si obá svadební otci zajeli do Blatnice týdeň dopředu. Svadební

koláčky, „milostě“ a koláče s makem, hruškama aj s trnkama na hostinu a na rozdaj byly nachystané ve studenéj komoře, slépký, husy, kačeny a maso z prasátka a telátka uložené ve sklepě.

Ráno toho dňa, kdy měla byt svadba, stala nevěsta skoro ráno hore a v kuchyni sa poumývala. Byla šťastná, lúbilo sa jí, že je nevěstú a bude už sama gazdinú. Napadlo ju, že by si mohla okoštovat koláčka. Byl pěkně upečený syr ve vnitřku sladučký, tož si vzala eště. Naráz jí ale kúsek toho syra zaskočil v krku a začal ju dusit. Nemohla dýchat, ani nikoho zavolat o pomoc. Nikdo v kuchyni nebyl, tož sa zalknúla.

Matka také skoro stávala, došla do kuchyně a našla ju ležat bez ducha na zemi. Nevěděla, co sa jí stalo. Všeckých zavolala, křísili ju, ale nic nepomohlo. Namísto svadby byl pohřeb. Celá rodina z toho byla nešťastná, hlavně její tatínek, kerý ju měl najvíc rád...

Na třetí deň odpoledňa ju pochovali. Obá rodiče sa s ňú nemohli rozlúčit. Eště u hrobu kázali oddělat víko od truhly, aby sa na ňu naposled podívali. Měla oblečené krásné bílé šaty, ty, v kerých sa měla vydávat. Národa bylo velice moc. Pan farář měl takú řeč, že ani jedno oko neostalo suché.

Hrobař, kerý pocházal z Krhova, si ale všimnul, jaký měla nevěsta krásný prsteň a na krku bohatý řetázek. Všecko ze zlata. Pověděl si v duchu, že by bylo škoda, aby všecko skončilo v zemi enom tak, bez užitku. Šak ona už to potřebovat nebude. Rodina ostala u otevřeného hrobu velice dlúho, až sa začalo stmívat. Hrobař hodil dolu enom pár lopat hlíny s tým, že hrob zaháže, až všeci odejdú.

Rodiče aj ostatní rodina konečně odešli domu. Aj hrobař, kerý býval nedaleko kerhova, šel povečeřet. Měsíc eště nesvítil, měl vyjít až kolem půlnoci. Když sa nad Hrabovskou rozesvětlilo, vyšel hrobař s laterňú z domu. Cestú nepotkal nikoho. Z márnice vytáhnul žebřík a doněsl ho k otevřenému hrobu. Sestúpil po něm dolu k truhle aj se světlem. Z kapes vytáhnul kléště aj kladívko a víko oddělal.

Nad hrobem cosi zašumělo. Přeletěl přežen kuvik, přilákalo ho světlo. Sednul si na rameno nedalekého kříža. „Húúú, húúú,“ zahúkal a za chvílu zas. Hrobař sa trochu otrásl, aj když neměl z mrtvých za ty roky už žádný strach. Podíval sa na krásnú nevěstu, kerá ve světlí laterně vypadala, jako by enom spala. Chytil ju za ruku a stáhnul s ní prsteň. Šel dolu lehučko. Ale k zapínání řetázka na jejím krku sa nemohl dobře dostat. Poškodit ho přetrhnutím nechtěl. Horní část těla proto dal do sedu a oddělal nevěstě vlasy nabok, aby mohl zapínání odepnút. Tělo nebohěj ale furt padalo, tož ju búchl do zád, aby ostalo v téj poloze, jak to potřeboval.

Búchnutím jí vyletel ten kúsek syra, co měla v krku, kerým sa zlknuła. Začala dýchat, otevřela oči a optala sa vyjašeného hrobařa: „Kde to su?“ Ten velice zařval a vyletel tak friško z hrobu, že mu ani skoro žebřa nebylo potřeba. Nevěsta vylézla ven. Nevěděla, co sa s nů dělo, proč je na kerchově. Šla domu a zaklepala z ulice na okno od izby. Eště svítily, vykládali si a oplakávali nebohů. Měla u nich spat aj rodina z Vyškovca, kerá to měla daleko.

Ptali sa: „Kdo je tam?“ „To su já, Zuzka.“ Všeckých obešla hrůza. Nevěsta nemá v hrobě pokoja a došla ích strašit. Strýc Jan sa srdnato optal: „Duchu, co chceš?“ „Já nejsu žádný duch, já su vaša céra! Pustite mňa domu, venku je mně zima!“ S velikú opatrnost'ú otevřeli dveře na ulicu a opravdu! Venku stála jejich Zuzanka!

Vzali ju do domu a velice sa radovali, že je živá. Všeci ju hladili, objímali, těšili sa, že teprú včil bude veliká a veselá svadba. Otec šel hned' na dolní konec aj pro ženicha, aby mu pověděl, co sa stalo a radoval sa s nima. Toho ale nebylo doma. Domáci mu pověděl, že šel do Bystřice za frajérkú.

Velice smutno bylo tatinkovi, když to Zuzance pověděl. Poznala, že jeho láska k ní nebyla nijak veliká, když mohl v ten deň, co ju pochovali, odejít na zálety za inú. Velice sa tým trápila a enom plakala a plakala. Petr sa za nů došel podívat až za několik dní, ale nijak sa neomlúval. Řeknul jí, že když byla pochovaná, tož si přeca musel najít inú. Taková řeč Zuzanu velice ranila. Ostalo v ní úplně

studeno. Viděla, že už nemože žít na tomto světě, ale patří už inde. Velice onemocněla, od lútosti sa jí tak sevřelo hrdlo, že nemohla nic jest, a za necelé dva měsíce umřela.

Vyprávěla paní Z., Starý Hrozenkov, 68 let, zápis 1994.

Přepsáno z: Bedřich Rychlík: Pověsti z Moravských Kopanic. Brno, 2001, s. 96-98.

Dodala Jana Poláková

Folklórní (i jiné) akce

Oharková beseda

První beseda po fašanku bývá tematicky tradičně věnována oharkovému šmaku. Letos se sešlo krásných 24 vzorků, které následně hodnotící komise pod vedením Uja Faja obodovala. Nejlepší vzorky byly na samotné besedě oceněny diplomem.

Neznalý pozorovatel by si mohl říci – co je to za hloupost, koštovat samotné oharky? Na to jsme samozřejmě připraveni, proto je šmak koncipován tak, že za zakoupený kupónek návštěvník dostane tácek s krajícem chleba, dle výběru buď mazaným sádlem nebo doplněným hrstkou škvarků. Vyzbrojen tímto základem si pak k tomu může vybrat dva vzorky oharků.

Po prvních a posledních „šampionech“ se samozřejmě zaprášilo nejdříve, lidé jsou stvoření zvědavá. Nedá se však říci, že by poslední místa byla nepoživatelná, jak tomu často bývá u koštů nejrůznějších alkoholů. Všechny oharky byly dobré, některé byly v chuti díky tajným přísadám autorů netradičtější, jiné reprezentovaly starou dobrou klasiku. Každý si přišel na své a po

všech vzorcích se úderem desáté, kdy byla vyhlášena volná konzumace, doslova zaprášilo.

Vítězové oharkového šmaku v záplavě oharků *foto: P. D'Ambrosová*

My tanečníci jsme si od obsluhování šmaku občas stihli odskočit i na taneční parket, takže snad i o zábavu bylo na březnové besedě postaráno. Nezbyvá než nabrat sil před besedou dubnovou, protože košť gořalek bude asi jináč...

Lenka Pekařová

Víkendové soustředění tanečníků v Domaníně

V sobotu v devět hodin ráno se před Orlovnou v Domaníně sešla skupina 23 tanečníků, kteří přijeli vypustit duši a naučit se co nejvíc nového. Na celý víkend jsme se za tímto účelem zavřeli před světem a myslím, že oba cíle se nám v rozumné míře podařily. Soustředění se poté, co byly některým nejmenovaným účastníkům zakázány míčové hry, kterými jsme si krátili přestávkové chvíle, naštěstí obešlo bez vážnějších zranění, což lze také považovat za velký úspěch.

O naše stravování se skvělým způsobem postarala rodina Pohanků, za což jim patří velký dík.

Velký dík patří také všem našim lektorům. Kromě skvělého vedení naší Elišky jsme se dočkali také externího příspěvní Zdenála Šebesty, který si přísným okem změřil naše výkony při svatoborské skočné, a jeho milé ženy Zuzky, která nás pod svým lékařským dozorem učila chodit rovně.

Sobotní dopoledne jsme věnovali figurálním tancům z Uherskobrodsko, u kterých má každý pár ze šestice tvořící útvar vlastní pozici a úlohu, takže nás logistika tohoto pásma vcelku potrápila. Tu více, tu méně, ale z globálního hlediska si troufám říct, že jsme na ni vyzráli.

Chasa při soustředění v domanínské Orlovně

foto: L. Pekařová

Odpoledne si taktovku vzali zmínění hosté a věnovali jsme se nejprve správnému držení těla a jeho aplikaci při tanci i mimo něj. Pak si nás vzal do parády Zdenál a kromě pilování kroku svatoborské skočné nás naučil i pár nových, „neohraných“ písní.

Večerní únavu jsme vyhnali dobrým mokem, hraním a zpíváním všeho druhu. K dispozici byla harmonika, kytary, kazu a další instrumenty. Lepší způsob regenerace si člověk ani nemůže přát.

Nedělní dopoledne bylo posledním blokem soustředění, do nekonečna jsme seli konopice po způsobu Nové Lhoty, než to do nás ta Eliška (nakonec snad i zdárně) vtloukla. I za to jí patří velký dík.

Po obědě nezbylo než poklidit, spakovat věci a vyrazit na vlak, příp. za volant. Otrlejší členové výpravy se sešli ještě v Brně. Není totiž lepšího zakončení výletu než jeho podrobné zhodnocení u dobrého pivečka.

Lenka Pekařová

Tradiční košt pálenek

Jak již bývá tradicí, dubnová beseda byla věnována koštu. Vzhledem k tomu, že loni jsme mohli zažít košt vína v dikci mužského sboru, byla letos opět na řadě taneční složka, aby upořádala košt pálenek. Píšu tedy ohledně našeho již XIV. koštu pálenek pár řádků. A nebude snad na škodu, vezmu-li vyprávění trochu více ze široka.

Letošní vyhlídky na košt pálenek nebyly valné. V některých oblastech byla po uplynulé tři roky neúroda ovoce, a tak ani nebylo z čeho pálit. Nad naším koštem se vznášel jistý mrak nejistoty, sejde-li se nám dostatek vzorků a bude-li co případným hostům nalévat. Prvním krokem, který bylo nutno učinit ke zdárnému úspěchu akce, bylo přistoupení k zadání úkolu všem složkám Krúžku tak, aby se vzorky sháněly v co největším předstihu. Nevím, jak tomu bylo

v jiných složkách, ale v té taneční měl každý tanečník donést alespoň dva vzorky pálenek. Je sice pravda, že ne každý se svého úkolu zhostil a dva vzorky opravdu donesl, ale většina si úkol vzala k srdci a s uspokojením jsme sledovali, jak se nám již počátkem března vzorky pomalu schází.

Z hodnocení vzorků v klubu na Charbulově

foto:P. D'Ambrosová

Co se týče sběru vzorků, máme dále velké štěstí, že jsme navázali dobré vztahy s dalšími soubory, obcemi a městskými částmi. Díky svým konexím nám například jen samotný Luboš Vylam sehnal dvanáct vzorků z Heršpic (a díky mu za to!). Velkým dílem ale přispěla FS Lučina, pěstitelé z Černovic a z Nového Lískovce. A nakonec nesmíme zapomenout na mužský sbor, který se také velmi ochotně podílel na sběru a i díky kterému jsme se nakonec dopracovali ke krásnému počtu 111 vzorků. Vzhledem k ubohým předcházejícím rokům si myslím, že se jedná o velmi pěkné číslo.

Sběr vzorků byl ale pouze prvním krokem, před samotným oficiálním koštem jsme museli ještě provést ohodnocení vzorků, což byla akce, která si také zasloužila mnoho pozornosti a příprav. Hodnocení vzorků se konalo přesně týden před samotným koštem, tj. 11. dubna v nám dobře známém KD U Lípy na Charbulově, kde pravidelně nacvičuje taneční složka.

Samotná akce začala v pět hodin, ale někteří netrpěliví komisaři se na místo dostavili již půl hodiny před termínem. Naopak dva komisaři dorazili skoro půl hodiny po oficiálním zahájení. Omluvou jim byl i fakt, že přijeli až z dalekého Prostějova. I přesto, že nám nakonec nedorazili všichni komisaři, kteří byli k účasti na hodnocení osloveni, sešlo se nás nakonec dost, abychom zhodnotili všechny vzorky. A práce bylo opravdu hodně. Vzorky byly rozděleny do celkem šesti komisí: slivovice (2x), jablkovice, hruškovice, meruňkovice a ostatní. Průměrně bylo na jednu komisi skoro dvacet vzorků, což já osobně považuji za hranici toho, co je možno objektivně posoudit. Samotné hodnocení se obešlo bez větších komplikací, což bylo možné zejména díky tomu, že tuto akci neděláme poprvé a máme s ní již zkušenosti. Naopak dle vyjádření komisařů bylo hodnocení příjemné a dotyční se již těší na další ročník. S potěšením jsme mohli konstatovat i to, že kvalita získaných vzorků byla obecně na dosti vysoké úrovni.

Po zhodnocení vzorků nás čekal samotný košt pálenek, který se konal 18. dubna v MK Klubu na Vlhké. Nalévat jsme začali přesně v 19:00 a k našemu nemilému překvapení to vypadalo, že účast na koštu bude velmi slabá. V sále skoro nikdo nebyl, a tak se zdálo, že lidé raději zůstali doma u svých televizorů a sledovali finálový zápas Komety Brno s Třincem, který se jako na potvoru konal ve stejný večer. Nicméně s přibývajícím časem se situace začala zlepšovat. Lidé najednou přicházeli tu sami, tu dokonce po skupinkách, což nám začalo kouzlit úsměv na tváři. Pokud jsme v sedm hodin mohli mluvit o téměř prázdném sále, kdy chasa neměla komu nalévat a muzika neměla komu hrát, tak v deset hodin byla situace zcela opačná. Na tanečním parketu se nacházelo nebývale velké množství lidí a v zadní části sálu, kde se nalévalo, se tísnily skupinky lidí, které debatovaly nad svými vzorky a neustále si chodily pro další. Atmosféra byla, dá se říci, vynikající a ten, kdo se nedostavil, zmeškal velmi příjemný večer. Dle mého názoru MK Klub již dlouho nezažil tolik smíchu, zábavy a uvolněné atmosféry.

Zde bych si dovolil uvést malou rekapitulaci hlavních vítězů. Na absolutních místech se umístily tyto vzorky: jako první skončil se svou hruškovicí pan Milota Macharáček z Obřan, druhé místo obsadila paní Helena Halířová - Supová se svojí slivovicí z Lapače a třetí místo připadlo našemu kontráši Jiřímu Macháčkovi z Měščan za jeho meruňkovici. Dále bych připomněl Marii Charuzovou, která vyhrála kategorii jablekovic, ale současně získala i třetí místo v meruňkách. Kategorii ostatních pálenek vyhrál pan Oldřich Sattler se svou pálenkou z mirabelek.

Chasníci a "chasnice" při nalévání na koštu

foto: P. D'Ambrosová

Samotným závěrem bych ještě chtěl poděkovat veškeré chase, která zajišťovala celý průběh hodnocení a samotného koštu. Díky tomu, že se do organizace zapojilo velké množství tanečníků, kteří se k úkolu postavili zodpovědně, probíhalo vše hladce a bez komplikací. Hlavním organizátorům tím bylo ušetřeno mnoho zbytečných starostí. Za toto vše jim patří opravdu velké díky.

Štěpán Foral

Flóra a fauna Dunajovických kopců očima mírně podnapilého přírodovědce

*Botanik Ondřej v akci
foto: M. Dostál*

Dne 8.5.2018 se zlaté jádro Slováckého krúžku složené z nejmenovaných členů vydalo v hojném počtu deseti lidí z Brna do Brodu nad Dyjí vstříc přírodopysným zážitkům a pohostinnému sklepu Zdeňka Bravenec v Dolních Dunajovicích.

Přes počáteční peripetie s řidičem autobusu, který nemohl pochopit, že lidé vyznávající folklór prostě nemohou jet v autobuse bez vydatného přihýbání si z placatice, neb by z toho měli duševní ujímání, jsme dorazili na zastávku v Brodu nad Dyjí, kde nás měl čekat Zdeněk Bravenec.

Brzy jsme objevili prima zkratku přes pole, která byla sice delší, ale zato s horší cestou, a radostně se vydali vstříc světlým zítřkům. Celou cestu nás naháněl nějaký rozzuřený sedlák a z dálky nám hrozil pěstí, ale úspěšně jsme mu - kličkujíce v polích - unikali. Ze sedláka se nakonec vyklubal Zdeněk Bravenec, který se nám celou tu dobu snažil z dálky ukázat, kudy se máme dostat na správnou cestu. Takže až odtud začíná skutečná exkurze krajem úrodných vinic a teplomilných stepních společenství Dunajovických kopců:

Zastavení 1. - starý šterkový lom

Pod cedulí "Zákaz skládky" a nánosem petlahví obdivujeme profil třetihorních flyšových usazenin složených z oblázků, omlětých mořem i sladkovodními toky, a okrem zbarvených jílu. Moře sice nemáme, ale aspoň nás může hřát vědomí, že jsme ho ještě před pár

desítkami milionů let měli. Z pohledu geologa je to vlastně včera. Pro půdoznalce dodávám, že jsme na kambizemích s křemičitano-vým kyselým podkladem a pararendzinách s křemičitano-uhličitanovým podkladem. Vína tím získávají rozdílnou chuť.

Zastavení 2. - Kraví hora

Krávy nikde, všude samá vinice a Zdeněk Bravenec nadává, že nejsou ostříhané po loňské úrodě. My fotografové ale nedbáme a zanedbané vinice si fotíme v pozadí s Pálavou. Vzorně ostříhané vinice na druhé straně cesty ignorujeme, protože nejsou dostatečně fotogenické. Za malebnost kopcovité krajiny vděčíme karpatskému vrásnění, které probíhá dodnes.

Zastavení 3. - Janská hora

Jsmo v národní přírodní památce Dunajovické kopce chránící společenství xerothermních křovin a krátkostébelných trávníků. Geologicky Dunajovické kopce patří k Dunajovickým vrchům a ty k Dyjsko-svrateckému úvalu. Všechno kolem kvete jak o život. Snažím se o botanický výklad, ale Zdeněk oznámil, že zde zakopal flašku vína, tak ji celý Krúžek s očima podlitýma krví hledá a kytky s nízkým obsahem alkoholu zašlapává. Flaška je nalezena zkušeným čichem Mirka Dostála, úspěšně vypita, a můžeme se věnovat tomu, co zde kvete.

Dominantní růžově kvetoucí keře mandloně nízké odkvetly společně s trnkami před třemi týdny, hlohy obecné následně také, ale nahradila je krásná a voňavá třemdava bílá, příbuzná citroníku. Navzdory názvu kvete růžově. Všichni se nalokáme omamné citroníkové vůně a takto posílnění pokračujeme.

Nad námi lítají místo supů zatím jen poštolky – takže kondice skupiny je stále dobrá.

Zastavení 4. - Růžová hora

Zdeněk má dojem, že je v kolektivu třeba bojovat s trudnomyslností, a předvádí pečlivě nacvičený efektní salonní kousek: kotrmelec na velocipédu. Zdeňka poté vnějšně i vnitřně

dezinfikujeme slivovicí a pokračujeme mezi dokvétající katrány tatarské.

Jsou to bílé keříky příbuzné řepce (v tomto případě se ale Babiš nijak neangažoval). Z dálky vypadají jako stádo huňatých oveček na pastvě a na rozdíl od nich krásně voní. Po dokvetení uschnou, vítr je utrhně a katrány se kutálí po stepi vytrásající semena jako tzv. "stepní běžci" společně s máčkou ladní. O kousek dál nacházíme skutečné ovčí a kozí stádo. Nejlepší způsob udržování lučních společenství je mírná pastva.

Katrán tatarský, v pozadí D.Dunajovice a Pálava *foto: M. Dostál*

Z dalších druhů rostlin jsou zde například kozinec bezlodyžný, kavyl sličný, sasanka lesní, pipla osmahlá, vlnice chlupatá... Celkově si louky stále drží bývalý stepní charakter. Bohužel jde už jen o malinké zbytky kdysi rozsáhlých stepí.

Zastavení 5. - Liščí kopec

Je odsud nádherný panoramatický výhled na Pálavu, Mikulov i Dunajovické vrchy. Modrá obloha je poseta bílými obláčky, na kterých se musí zjevit panenka Maria. Kolem zbytku kamenného podstavce křížku zplaněly fialové zahradní kosatce. Tak si jich

Krůžkařsko- botanická expedice v Dunajovických kopcích foto: O.Lacina

užíváme, než se na ně vrhnou ochranáři s herbicidem. Mírně kontroverzní pohled je na terasovanou Velkou Slunečnou - vypadá jako mayský zikkurat. Ale v prudkých svazích zahnízdily ve dvoumetrových hnízdnicích norách vlhy pestré, tak práce soudruhů- budovatelů nepřišla v 70. letech vniveč. Včelaři vlhy moc rádi nemají, protože si jejich včelstvy zpestřují jídelníček. Václava Linharta radši hlídáme, jestli nevytahuje vzduchovku. Slyšíme i zpěv vzácné pěnice vlašské, a kdybychom počkali do večera, dočkáme se pravděpodobně i slavíků.

Z místních druhů rostlin se tady objevuje společně s katrány hluchavce příbuzná sápa hlíznatá a z hmyzu například kudlanka nábožná.

Zastavení 6. - sklep Zdeňka Bravence

Krásná vína, ohnivé ženy, libý zpěv, fyzicky zdatnější členové dokonce i tanec.

Díky, Zdeňku, a za rok zas!

Ondřej Lacina

Na květnové besedě se slavilo ve velkém

*Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas...
Hm, ne. Jinak: Byl vlahý večer – šestnáctý máj – večerní máj – byl
radosti čas...*

A že té radosti skutečně bylo, přímo k rozdávání. V polovině května se konala obvyklá beseda Slováckého krúžku v Brně. Obvyklá? To zcela jistě ne.

Tentokrát totiž kromě tance a zpěvu přinesla i kupu štěstí, a to v podobě mnoha dětí, které pobíhaly po sále. Radostně se smály, neposedně skotačily a ty nejmenší se jen zvědavě rozhlížely kolem sebe. Člověk by se mohl divit, co tam tolik dítek dělá? Odpověď je však velmi prostá: Slovácký krúžek po řadě let vítal své nejmenší členy. Tradičním vítáním občánků tak symbolicky přijal, pokud správně počítám, osm dětí.

Už jen to by stačilo k pozvednutí číší a připití si – na jejich zdraví. Avšak v onu májovou středu se našly ještě další důvody k oslavě, a to dokonce velmi významné. Osmdesáté narozeniny v kolektivu přátel oslavil Jirka Veselý a o dvacet méně Veronika Divišová.

Ženský sbor vítá nové občánky zpěvem ukolébavek

foto: Š. Štempel

To však stále není všechno. Poslední, ale neméně důležitou radostnou zprávu oznámila členka chasy Johanka Ptáčková. Všechny překvapila sdělením, že je již týden provdaná. Inu, tak přeci jen *večerní máj – byl lásky čas*.

Andrea Gabrielová

Pocta P. Františku Sušilovi, koncert ke 150 letům od jeho úmrtí 1.6.2018 v Besedním domě

Nabitý sál Besedního domu 1.6.2018

foto: Michal Růžička

V pátek 1. června tohoto roku, přesně v den, kdy uplynulo 150 let od úmrtí pátera Františka Sušila, se v brněnském Besedním domě sešla široká kulturní a zejména folklórní společnost, aby vzdala poctu muži, sběrateli lidových písní, vlastenci a buditeli, který se

nesmazatelně zapsal do historie úsilí za zachování kulturního dědictví našich předků v oblasti lidové kultury. Význam koncertu dokládá skutečnost, že nad koncertem drželi záštitu takové osobnosti brněnského společenského spektra, jako jsou: římskokatolický biskup Mons. Vojtěch Cikrle, který byl koncertě osobně přítomný, hejtman Jihomoravského kraje JUDr. Bohumil Šimek a primátor města Brna Ing. Petr Vokřál a rektor Masarykovy university doc. PhDr. Mikoláš Bek, Ph.D., též na koncertě osobně přítomný.

Jak jinak a jak lépe lze vzdát významnému buditeli hold, než koncertem, který oživí veřejnosti alespoň zlomek jeho díla, koncertem lidových zpěváků a muzikantů, ve kterém budou předvedeny právě písně zapsané v jeho sbírce Moravské národní písně. To asi byl i záměr autorů, jak se odvažují tvrdit, nikoliv jen pořadu, ale projektu, který v celé jeho náročnosti uskutečnili, a opět přidávám, že s velkou dávkou odvahy i osobního nasazení doc. PhDr. Václav Štěpánek, Ph.D. a prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., vždyť jenom přímých účinkujících na koncertě bylo okolo 150! Asi není možné vyjmenovat všechny ty, kteří se větší či menší mírou na koncertě podíleli, ale jako člen Slováckého krúžku v Brně bych přece jenom rád vyzdvihl práci našeho primáše, Ing. Josefa Pokorného, jehož podíl na hudební stránce pořadu je nezanedbatelný.

Na koncertě, který se konal před sálem vyprodaným do posledního místa, účinkoval výběr muzik, pěveckých sborů i sólových zpěváků z různých, předem vybraných koutů Moravy tak, aby mohly být divákům interpretovány F. Sušilem zaznamenané melodie a písně z Podluží, Brněnska, Hanáckého Slovácka, Kyjovska, Moravských Kopaníc, Horňácka, ale i z Valašska či Lašska. Pořad výborným způsobem konferoval gajdoš Ivan Urbánek, který již v úvodu navodil zdání dobové atmosféry svou hrou na gajdy, když zahrál a zazpíval baladu Adam a Eva (mimochodem uvedenou pod heslem S80 v Sušilově sbírce) a po krátkém úvodním slovu dojem umocnila gajdošská muzika Petra Mičky precizním provedením další balady s religiózní tematikou Utrpení Páně.

Následoval dvouhodinový proud vystoupení, který diváky prováděl jednotlivými oblastmi Moravy, jako řeka je laskal, opětovně bičoval jejich emoce a vyvolával opakované ovace, které vyvrcholily závěrečným potleskem vestoje.

Nemohu zde uvádět všechna vystoupení a ani by to nebylo s ohledem na délku článku možné, přesto bych rád zmínil alespoň některé momenty, mající dle mého názoru důležitost, či související ve větší míře se Slováckým krúžkem v Brně.

Jedním z prvních bloků v pořadí bylo velmi pěkné vystoupení Podlužáků s gajdošskou muzikou Jana Huňáře, doplněnou o divácky atraktivní vystoupení mužského sboru Starobřeclavjané. Škoda jen, že verbuňk v jejich podání jej ukázal v jeho dnešní, nikoliv historické podobě, což by jistě dojem diváka umocnilo. Podmanivý byl zpěv Magdaleny Říčné, doprovázený hudeckou muzikou Lud'ka Běťáka. Bohužel jsem nemohl slyšet „naživo“ naše „zpěvulenky“ (Slovácký krúžek v Brně), protože jsem se v tu dobu již chystal na vystoupení našeho sboru. Rád jsem si je proto poslechl ze záznamu Antonína Vrby. Po úvodní táhlé „Do zahrádky vkročila“ a svižně zazpívané „Lítala tě laštověnka, lítala“, jsem si opravdu vychutnal ve třetí písni „Před naše je pěkný, hrubý trávník“ starodávný rytmus písně a sólový zpěv Yvony Janošíkové.

Ženský sbor Krúžku

foto: Michal Růžička

Náš mužský sbor společně se sborem ze Žatčan a Líšňáky předvedl starodávné vojenské písně z Brněnska. Jejich neozpívané a archaické melodie byly autory vybrány s velkým vkusem a doufám, že zůstanou trvale v repertoáru našeho sboru. Zajímavé i divácky působivé bylo ztvárnění písně Landava, reflektující na války o dědictví španělského trůnu (1701-1714), a to dramatickým střídáním mužského a ženského zpěvu (v této písni nás doplnil ženský sbor Krúžku), zakončenou rytmickým fortem. Myslím, že nejenom u mne vzbuzuje píseň představu válečné hrůzy plné utrpení prostého lidu tak mocně, že při jejím zpěvu běhá mráz po zádech. V každém případě bylo pro náš vstup dobré, že Libor a Václav jako autoři pořadu prosadili použití byť nedokonalých, ale dobově i místně lépe padnoucích, brněnských krojů. Na tuto píseň jsme pak navázali dalšími čtyřmi, dle originálního zápisu nastudovanými písněmi, končícími již ve veselejší notě. Já sám jsem si nejvíce užil píseň „Hanačko, děvečko“, v níž lze vycítit i jemně erotický náboj.

Písně z Hanáckého Slovácka svým charakteristickým hlasem

„Landava“ – spojené mužské sbory Slováckého krúžku v Brně, mužských sborů ze Žatčan a Líšně a ženský sbor Krúžku *foto: Michal Růžička*

okrášlil krúžkař Jaroř Homola, jemuž něžný protipól tvořila Jana řvaňhalová ze řdánic. Jaroře vynikajícím způsobem doprovodil hrou na cimbál Jura Petřů..

Co dodat k vystoupením mužského sboru z Kyjova, který tradičně ve velkém obsazení zahřměl sálem. No, chlapci Kyjovjáci si to užívali s plnou parádou, doprovázení naší cimbálovou muzikou pod vedením J. Pokorného.

Když jsme na zkouře sboru s Josefem Pokorným, který s Kyjovjaky jejich pásmo skočných nacvičoval, o vývoji skočných na Kyjovsku diskutovali, byli jsme překvapeni, v jak ostrém tempu se nyní na Kyjovsku skočné zpívají i tancují. Jak se asi tancovaly za dob Suřila vřak již nikdo přesně nezjistí. Jisté vřak je, že mnoho z písni, které Kyjovjáci běžně zpívají, jsou v Suřilově sbírce zapsány.

Primáš J. Pokorný doprovází Kyjovjaky

foto: Michal Růžička

Starodávné Moravské Kopanice reprezentovala hudecká kopaničářská muzika Jana Rapanta se sólistkami řtěpánkou Bublákovou a Janou Babrnákovou, oblečenými do nádherných kopaničářských krojů. Ukolébavky, taneční, táhlé a hudecké písň v zemité rázovité hudbě, odzpívané v kopaničářském dialektu, připomněly bohatost Suřilovy sbírky, neboť F. Suřil nasbíral a zapsal mnoho písni právě z tohoto hornatého kraje.

Hudecká kopaničářská muzika J. Rapanta

foto: Michal Růžička

Závěr programu tvořilo vystoupení hornácké hudecké muziky Petra Mičky, která v precizním výkonu předvedla táhlou „Horaťa linda, linduška“, na niž navázaly sedlácké, samozřejmě provedené dle zápisu F. Sušila. No, slyšet housle Petra Mičky je vždy zážitek, který ocenil, jak jsem si všiml, i jeho učitel, též v sále přítomný prof. Dušan Holý.

Tečku, a mohu napsat třešničku na dortu, utvořil blok písní z Podluží v podání Mužáckého sboru z Lanžhota. V počtu jedenácti zpěváků předvedli Lanžhočané těžké molové písně bohatýrským způsobem. Ve finálním závěru, při kterém nastoupili na jeviště všichni účinkující, zazněla za doprovodu dechového tria z Vrbice velehradská hymna „Bože, cos ráčil“. Byl to neuvěřitelně působivý závěr, píseň zpívali i diváci v obecnstvu (a snad i někteří přítom potlačovali slzy), aby se nakonec diváci a účinkující spojili v jednu emotivně nabitou masu.

Na závěr bych rád ještě jednou od srdce poděkoval oběma autorům a vlastně celému de facto tříčlennému týmu za večer, jehož rámec nejenom významem zdaleka převyšoval podobná folklórní představení. O tom jasně hovoří i bezprostřední reakce, které si dovoluji připojit za článek v podobě, v jaké dorazily na e-maily autorů. Uznání je na místě. Vždyť každý z realizačního týmu dal do projektu půl roku života!

Mirek Dostál

Ohlasy:

Dopis starosty Slováckého krúžku a Skaličanů z Bratislavy

Milý Vašku,

chceme s Olinkou poděkovat Tobě i celému autorskému i organizačnímu kolektivu, sponzorům, účinkujícím a všem dalším, kteří připravili celou nádhernou akci Pocta P. Františku Sušilovi, za množství práce a obětavost, která byla nakonec korunována a hodnocena nadšeným potleskem všech zúčastněných. Byl to opravdu nádherný večer, na jehož úspěchu rozhodující podíl připadl Slováckému krúžku. Ten znova ukázal, že stoletý věk zdaleka neznamena postupné odcházení do zapomnění, ale že s láskou udržovaná tradice stále přináší nové a nové očarující květy, vyrůstající i ze semen, nasbíraných před 150 a více lety. O dobrou půdu a vláhu pro tuto širokou tradici prosí i šestá sloka „Velehradské hymny“, kterou v závěru večera zpívali nejen všichni účinkující, ale spolu s nimi i celý sál:

*Otcové naši, svatí apoštolé, jejichžto jména slaví národ vděčný,
neopouštějte nikdy svého pole, by vaše setba zrála ve plod věčný.
Ať na ni rosa požehnání kane, dědictví otců zachovej nám, Pane.*

Se srdečným pozdravem
Petr a Olinka Fajkusovi

Dopis Tomáše Knechta, vedoucího muziky Líšňáci

Drahý příteli Václave,

... chci ze srdce za sebe, svoji maminku i líšeňské muzikanty poděkovat a vyslovit pochvalu, uznání a respekt před Tebou a Liborem za skvělý nápad, myšlenku, energii a hlavně čas a úsilí při vyjednávání a organizaci přípravy předvčerejšího koncertu k uctění památky jednoho ze sběratelských velikánů moravského písňového bohatství. Bylo mi velikou ctí přispět svým skromným dílem k celkové kompozici tohoto vsutku jedinečného kulturního počínu. Zpočátku v přípravě mi zcela nedocházelo, o co velkého tu vlastně jde, ale po příjezdu do Besedního domu a postupně během odpoledne a večera mne naplňoval pocit radosti, nadšení, pokory a hrdosti z toho, že mohu být součástí tohoto večera a že mám kořeny v Líšni.

Ještě jednou děkuji
Tomáš Knecht

*

Dopis Jany Svobodové, bývalé tanečnice krúžkařského souboru

Václave a Libore,

moc vám oběma chci poděkovat za krásný páteční večer a ocenit vaši chuť a ochotu tomuto „projektu“ věnovat svůj čas a připomenout nám všem tak významné výročí. Dovedu si představit ... pracovní nasazení ku zvládnutí takové akce! Potěšil mne scénář – výběr písní, kterým byl dán prostor zaznít celé (většinou se z důvodu „svižnosti“ koncertu uvádí 2–3 sloky), výborná volba sólistů i sborů, samozřejmě včetně Slováckého krúžku!
No a závěr koncertu – prostě jsem byla nadšená!

Ještě jednou děkuji a těším se opět někdy na viděnou!
Jana Svobodová

*

Jak jsem prokaučoval Vasaloppet 2018

Po loňském úrazu, kdy jsem dva dny před Jizerskou padesátkou spadl v poslední den tréninku na posledních tři sta metrech na lyžích na ledu a nalomil si ramenní kost a napraskly mi okolní úpony, čímž pro mne jakékoli sportovní aktivity na několik měsíců skončily, jsem se letos opět vrátil na Vasův běh s cílem pokořit hranici osmi hodin a skončit s časem aspoň 7.50 hod. To sice není žádný velký cíl a pro mnoho mých lyžařských přátel může vypadat až směšně, ale vzhledem k tréninkovým možnostem vysokoškolského pedagoga, který v loňském roce musel zredigovat tři knížky s dohromady 2 500 stranami a ještě do nich napsat celou řadu kapitol a k tomu dalších několik článků a recenzí, připravovat akreditace a další a další, jsem si ani větší cíle dávat nemohl.

Na „Vasáku“ obvykle startuje v 10 startovních vlnách plný počet 15 800 účastníků, což je maximální číslo, které pořadatelé připouštějí. Je proto samozřejmě nutné pokusit se předtím vyjet co nejlepší startovní pozici, nemáte-li ji zajištěnu z minulého roku, a to jsem logicky neměl. Na Jizerské padesátce, která se do závodů, na nichž je možno si pozici na startu Vasova běhu zlepšit, počítá, jsem si vyjel osmou vlnu (byť jsem chtěl sedmou – také mi ten závod nevyšel zrovna nejlépe), což tedy znamenalo, že jsem startoval zhruba z poloviny celého toho množství, zvíci tří římských legií i s pomocnými sbory...

Když jsme ve čtvrtek večer přijížděli do městečka Malung, vzdáleného asi 40 km od startu, kde jsme s naším mini týmem tří lidí (můj spolužák z gymnázia Jiří, s nímž jsme v roce 1978 jeli naši první Jizerskou padesátku a od té doby společně najezdili tisíce kilometrů, a jeho dcera Martina, naše týmová jednička, 60. žena letošní Jizerské 50) bydleli v soukromí v typickém švédském domku, bylo v deset hodin večer -25 stupňů... Druhý den odpoledne jsme se jeli projet na místo startu v Sälen, a už bylo „jen“ zhruba snesitelných deset pod nulou a celkem se v tom mrazu dalo dobře

dýchat i s mým astmatem, což mne trochu uklidnilo: na nedělní start totiž hlásili -13 s mírným sněžením (to mělo kolem deváté dopoledne ustát a mělo vysvitnout sluníčko). Vzhledem k tomu, že taková předpověď byla i v sobotu odpoledne, začali jsme připravovat lyže na tyto podmínky. Pro ty, kdo nevědí, o co se jedná, tři páry lyží lze na takovýto dlouhý závod připravit tak za čtyři hodiny a profesionální české servisy si za to berou kolem 1 600 Kč. Nejprve se musí připravit skluzné zóny lyží tak, aby lyže jely skutečně rychle, a to přinejmenším třemi různými vysokofluorovými parafíny a navrch ještě urychlovacím práškem, a teprve poté střed lyží, tzv. stoupací zónu, opatřit alespoň šesti vrstvami vosku, který umožní bezproblémový odraz. (Pro ty, kteří vědí, o co se jedná, mazali jsme Swix, a to takto: skluzné LF5, HF6, HF5 a FC5X, stoupací zažehlené VG30 a V30 a na to šest vrstev VR40). V takovémto mrazu je výběr „stoupacího“ vosku snadný, tam se prakticky nelze splést, horší je to se skluznými parafíny a prášky, protože přemrzlý sníh obecně příliš nejede. A pokud to nejede 90 kilometrů, tak se z celého závodu stává obrovská dřina.

Vše tedy bylo připraveno na -13 na startu a na zhruba -8 v cíli. Tak to hlásili ještě večer před startem. Nevím, jak meteorologové dnes předpovídají počasí, ale ukazuje se, že to nedokážou ani na osm hodin dopředu. Na start, pokud zrovna nestartujete z první nebo druhé vlny, se musí vyrážet velmi brzy ráno. On je totiž rozdíl, jestli v té startovní vlně, která obsahuje přibližně tisíc závodníků, stojíte v první nebo druhé řadě (v mém případě tedy kolem osmi tisíc), nebo v poslední... Jedete-li navíc pozdě, není vyloučeno, že uvíznete v koloně a na start budete muset dobíhat. Ono tam přece jenom jede jedno celé okresní město s doprovodem. Už cestou ale bylo zřejmé, že s počasím něco není v pořádku. Teploměr v autě ve čtyři hodiny ráno ukazoval stěží sedm stupňů pod nulou. A chumelenice rozhodně nepřipomínala občasně poletující snížek (sněžilo nakonec celou dobu a ze slunka rozhodně nebylo nic). Ráno ovšem s lyžemi již nic neuděláte. Maximálně by se

dal přemazat stoupací vosk, ale to nebylo zapotřebí. Horší to bylo s tím skluzným...

Jak lyže jedou, se ukáže asi až tak na pátém kilometru, kdy se dav trochu rozředí a můžete se teprve skutečně rozjet. Kupodivu to nebylo nejhorší. Alespoň v tuto chvíli. Na první občerstvovačku na 11. kilometru jsem přijel, jak se později ukázalo, na pořadí kolem sedmi tisíc, což znamená, že se mi v prvním téměř tříkilometrovém stoupaní, které následuje hned po startu a je zdaleka největší v celém závodě, podařilo předjet v podstatě tisíc spoluzávodníků. Rozjeto jsem to tedy měl dobře. Horší ale byla skutečnost, že jsem se na startu nepřevlékl a zůstal oblečen na těch -13. A přestože bylo v tuto chvíli tak -6, nemohl jsem horkem vydržet. Prostě jsem na občerstvovačce musel zajet ke kraji, sundat číslo, vrchní díl kombinézy a pokračovat až k tričku, které bylo navíc. No, a když se něco dělá rychle, tak se většinou všechno zašmodrchá... Pohled na převlékajícího se zoufalce byl asi docela komický. Nakonec i to číslo jsem si zpětně nasadil obráceně a ještě překříženě a musel jej znovu sundávat. Summa summarum, trvalo to nějakých osm minut, s předcházejícím občerstvením možná dokonce deset. A to znamenalo, že jsem rázem byl tam, kde jsem startoval... (na té občerstvovačce mě minul a předjel druhou stranou, a tedy se nemohl při pohledu na mne pobavit, také „zbytek“ našeho týmu). A předjíždět zpětně znovu těch tisíc lidí mimo stoupaní, v dlouhých rovinatých pasážích, kde se často i pět stop vedle sebe ucpalo závodníky, tak to mi trvalo vlastně až do cíle, kde jsem skončil na stejném pořadí, jako na té první občerstvovací stanici.

Psychicky mi tedy převlékání rozhodně nepomohlo a krize, která se vždy dostaví kolem padesátého kilometru – spíš psychická než fyzická, neboť tam si člověk říká, že je vlastně v cíli běžného závodu na padesát kilometrů, ale před sebou má ještě čtyřicet dalších – byla tentokrát o hodně hlubší. A když se něco začne kazit, tak to většinou má nějaké pokračování. Sportovní dioptrické brýle se mi někde na dvacátém kilometru zamlžily tak, že jsem si je musel

přendat z očí na čepici, kde naopak namrzly, takže od té chvíle už byly až do cíle k nepotřebě. Pravda, ne že bych neviděl, ale ve sjezdech to byla obvykle cesta do neznáma. Také hodinky značky Polar (sic!) zřejmě i při tom mírném mrazu zamrzly, kterýmžto pádem jsem od poloviny závodu vlastně nevěděl, jak jedu. Cílová fotografie místního fotografického obchodu, který si na Vasově běhu nejspíš vydělá na celý rok dopředu (protože ty fotografie prodává za bratru 200 švédských korun), ukazující, jak si nasazují ty zmrzlé brýle, abych aspoň skulinkami viděl na ten výsledný čas, a můj výraz při tom hovoří více než jasně. Už v posledních dvaceti kilometrech mi bylo jasné, že ten čas nebude žádná sláva, protože mi lyže jely stále pomaleji (nicméně ve srovnání s okolím ale vlastně stále skvěle), a měl jsem pocit, protože se stále jede tzv. soupaž, že se „upíchám“ k smrti. Ale že bude tak špatný (8.26), to jsem prostě nečekal. Inu, nezbude mi (jakkoli jsem to neplánoval a po dojezdu do cíle mi to ani na mysl nepřišlo, a v tom jsme se všichni tři shodli), než se do třetice vrátit a pokusit se o reparát. Jedinou útěchou mi snad může být to, že dá-li Bůh zdraví, budu startovat ze sedmé vlny i s těmi, kteří skončili za 7.42, protože jak ten závod byl celkově „pomalý“ (i elita jela o půl hodiny pomaleji než obvykle), tak mají ti zařazení do sedmé vlny rozsah v dosažených časech téměř tři čtvrtě hodiny☺.

Václav Štěpánek

Fotoreportáž ze života Krúžku

V Krúžku se stále něco děje. Krúžkaři i příznivci Krúžku rádi fotí, dostala se proto ke mně i tentokrát celá plejáda fotografií, ze kterých jsem sestavil malou komentovanou fotografickou reportáž a ty nejpěknější jsem umístil na obálku v barvě.

Mirek Dostál

Slovácký krúžek v Brně

Po oharkách v březnu

přišla slivovice v dubnu

a hodnotící komise to braly vážně i nevážně, ale zvládnout to nebylo lehké.

Slovácký krúžek v Brně

Na koštu to již bylo se slávou, též na Dni tance v Brně na náměstí. Dokonce to brala i televize. Sláva byla i v květnu, zejména pro malé občánky.

fota.: Š. Štempel, P. D'Ambrosová

Ti větší již tancovali pro rodičovské publikum .

foto: P. D'Ambrosová

Slovácký krúžek v Brně

Ovšem největší sláva byla na koncertě k poctě F.Sušila

foto: M. Růžička

Receptář

Blíží se prázdniny a s nimi i houbařská sezóna.

Konečně nám zapršelo, takže věřím, že letošní rok bude bohatý na houby stejně, jako tomu bylo loni. Proto vám tentokrát nabízím v našem tradičním receptáři předpisy na dvě houbové polévky – oba jsem dostala od tchyně.

1. Kulajda

Lišky nakrájíme na kousky a podusíme na másle do poloměkka. Přidáme přiměřené množství vody, oloupané a na kostky nakrájené brambory, přivedeme k varu, pak vlijeme šlehačku nebo sladkou smetanu na vaření, ve které jsme rozkvedlali hladkou mouku. Rovněž přidáme nakrájený čerstvý kopr. Povaříme do změknutí brambor, na závěr dosolíme dle chuti a okyselíme citronovou šťávou.

Dávky jednotlivých surovin neuvádím, vše vařím „od oka“ dle množství hub i strážníků.

2. Houbová polévka (pro 4 osoby)

4 brambory, 1 kysaná smetana, 1 litr vody, ½ kostky masoxu, špetka mletého kmínu. 3 zrnka nového koření, 2 menší bobkové listy, 1 lžice hladké mouky, sůl, sušené nebo čerstvé houby, natvrdo vařené vejce.

Do okmínované vody dáme vařit oloupané a rozkrájené brambory, přidáme nové koření, bobkový list, masox, vaříme do polozměknutí brambor. Zahustíme moukou (já ji vždy rozmíchám v trošce mléka) a povaříme cca 10 min. Nakonec vmícháme kysanou smetanu a vejce nakrájené na kostičky.

(Místo sušených hub možno použít čerstvé hříby. Nicméně před lety – nemajíc k dispozici tradiční houby – jsem na radu Mirka použila holubinku mandlovou a trávozelenou a výsledek byl nečekaný. Obě houby jsou vzhledu děsivého, leč chuti výtečné! Doporučuji je ovšem jen zkušeným houbařům!)

Takže – dobrou chuť!

Hana Dostálová

Závěrem lidová pranostika

„ Jak červen teplem září, takový bude i měsíc září“.

Na tomto čísle se podílela redakční rada ve složení:

*PhDr. Jitka Brešová, CSc., MUDr. Hana Dostálová,
Ing. Miroslav Dostál, Ing. Zdeněk Fajbus, Andrea Gabrielová,
Jana Hůsková, prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., Zdena Kristová,
doc. PhDr. Václav Štěpánek, Ph.D.* a autoři příspěvků a fotografií.

Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 26. října 2018

Příspěvky a fotografie zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně za finanční podpory statutárního města Brna.

Vychází 2 - 3x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Grafické zpracování a sazba: *Mirek Dostál*

Jazyková korekce: *Jitka Brešová, Jana Hůsková, Hana Dostálová*

Distribuce a redakční práce: *Hana Dostálová*

Kresba obálky: *Jaroslav Homola,*

Fotografie na obálce: *Michal Růžička*

Kresby lidových motivů: *Zdena Kristová*

